

www.musavat.com

ÜSƏVAT

Xəbər
Mehri, Basarkeçər
boşaldılır... -
sərhəddə
təxribat
ssenarisi
yazısı səh.12-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 8 fevral 2024-cü il Cümə axşamı № 24 (8397) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Ölkə üçün yeni tarix başlayır

7 fevraldan sonrakı
Azərbaycan və
region...

yazısı səh.7-də

İlham Əliyev Xankəndidən dünyaya mesaj verdi

yazısı səh.9-da

Kolleclərdə önəmli ixtisaslar yaradılır - yeniliklər

yazısı səh.13-də

BQXK-nın Xankəndi ofisinin bağlanması tələbi - niyə əməl olunmur?

yazısı səh.6-da

BVF: "Azərbaycanda iqtisadi artım 2029-cu ilə kimi 2,3% təşkil edəcək"

yazısı səh.4-də

Çin bankından Rusiya ilə bağlı gözlənilməz qərar

yazısı səh.14-də

Bir xəstəlik bitməmiş o biri başlayır - valideynlər təşvişdə...

yazısı səh.10-da

Kiyev və Xarkov atəş altında, ABŞ 61 milyardı yubadır...

yazısı səh.14-də

Gürcüstanda "ikinci cəbhə" açılır? - Rusiyaya və Ukraynaya ittihamlar

yazısı səh.11-də

Telefona aludəçiliyin fəsadları yaxın illərdə üzə çıxacaq

yazısı səh.15-də

Elektromobillər üçün "Yaşıl Kart"ın qiymətləri müəyyənləşdi

yazısı səh.10-da

ZƏFƏR PREZİDENTİNƏ DAHA 7 İLLİK ETİMAD - XALQIN TARİXİ SEÇİMİ!

Ali Baş Komandan ailəsi ilə birlikdə Xankəndidə səs verdi; vətəndaşlar ölkə boyunca kütləvi şəkildə məntəqələrə axışdı; xarici müşahidəçilər prosesin gedişindən razı qaldılar; "exit-poll"un və MSK-nın açıqladığı rəqəmlər....

yazısı səh.3-də

"Dünyada qaz qıtlığı olacaq" iddiası: Azərbaycanın imkanları - təhlil

Soyuq hava Avropanın anbarlarını sürətlə boşaldır, "qoca qitə"nin 8 ölkəsi Bakıdan qaz alır

yazısı səh.5-də

"Ermənistan və
Azərbaycan sülhə
doğru irəliləyir" -
MDB-nin baş
katibi

yazısı səh.2-də

Simonyan İrəvanın
müstəqil
olmadığını etiraf
etdi - konstitusiya
müzakirələri...

yazısı səh.8-də

Hikmət Hacıyev:
"Ermənistan
Azərbaycan
torpaqlarını mına
ilə zəbt edib"

yazısı səh.2-də

Hikmət Hacıyev: "Ermənistan Azərbaycan torpaqlarını mina ilə zəbt edib"

Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev bildirib ki, mina insidentləri ilə bağlı araşdırmalar partlayışların əksəriyyətinin keçmiş qarşıdurma xəttinin arxasında, xüsusən də hərbi əhəmiyyəti olmayan ərazilərdə baş verdiyini göstərir.

H.Hacıyev bu barədə X platformasında yazıb.

Prezidentin köməkçisi vurğulayıb ki, Azərbaycanda mina qurbanları artmaqda davam edir:

"Ermənistan 30 il davam edən işğal zamanı Azərbaycan torpaqlarını milyonlarla mina ilə zəbt edib. Mina insidentləri ilə bağlı araşdırmalar göstərir ki, partlayışların əksəriyyəti keçmiş qarşıdurma xəttinin arxasında, xüsusən də hərbi əhəmiyyəti olmayan ərazilərdə baş verir. Bu, "kütləvi qırğın silahı" məntiqi ilə dinc əhalini terrora məruz qoymaq, öldürmək, geri qayıtmaq hüququndan məhrum etmək üçün minalardan qəsdən və fərq qoymadan istifadə edilməsi faktının sübutudur".

NATO Rusiya ilə müharibə hazırlığını inkar edir

NATO-nun "Sabit müdafiəçi-2024" təlimləri alyansın Rusiya Federasiyası ilə mümkün münaqişəyə hazırlaşdığına işarə etmir.

Musavat.com xaiçi mediaya istinadla xəbər verir ki, bu barədə "Financial Times" (FT) qəzetinə istinadən NATO hərbi qərargah rəisinin köməkçisi Qunnar Brugner bildirib.

"Biz heç kimlə müharibəyə hazırlaşmırıq. Biz realığa yaxın situasiyaya hazırlaşırıq", - Brugner təlimlərin NATO-nun Rusiya ilə münaqişəyə hazırlığının bir forması olub-olmaması sualını cavablandırarkən deyib.

O əlavə edib ki, qoşun hazırlığı əsgərlər üçün stress sınağı və eyni zamanda çəkirdirmə mesajı göndərmək üsuludur.

Yanvarın 31-də "RIA Novosti" agentliyi xəbər verib ki, NATO-nun "soyuq müharibədən bəri ən böyük "Sabit müdafiəçi-2024" təliminin aktiv mərhələsi Rusiya sərhədləri yaxınlığında başlayıb. Təlimdə alyansın bütün 32 ölkəsindən 90 min hərbi iştirak edir. Manevrlər Baltiyanı ölkələrdə, Polşa və Almaniyada keçirilir.

Kremlin sözçüsü Dmitri Peskov daha sonra bildirib ki, Rusiya açıq şəkildə NATO təlimlərini təhlükə kimi qəbul edir.

□ Musavat.com

"Ermənistan və Azərbaycan sülhə doğru irəliləyir" - MDB-nin baş katibi

Sergey Lebedev

Ermənistan və Azərbaycan sülhün bağlanması istiqamətində irəliləyir, İrəvanla Bakı arasında sülh müqaviləsinin imzalanması ilə bağlı bəyanatlar uğur qazansa, MDB şad olacaq.

Modern.az xəbər verir ki, bunu Müstəqil Dövlətlər Birliyinin (MDB) baş katibi Sergey Lebedev Bakıda jurnalistlərə bildirib.

"Ermənistan və Azərbaycan sülhə doğru irəliləyir. Hər iki ölkənin liderləri tam sülhə nail olmaq niyyətində olduqlarını bildirirlər. Biz hamımız

Azərbaycan Prezident Administrasiyası ilə Ermənistan hökuməti arasında dekabrda baş tutan danışıqlardan məmnun qaldıq. Hər iki tərəfin münasibətlərdə gerginliyin azaldılması və düşmənçiliyin qarşısının alınması üçün bütün söylərini əsirgəməyəcəyinə dair bəyanatları təqdirəlayiqdir", - deyə

Lebedev vurğulayıb.

O əmin edib ki, MDB ölkələri bu söyləri dəstəkləyir.

Baş katibin söylərinə görə, MDB və Rusiya liderləri Cənubi Qafqazda sülhün bərqərar olmasında son dərəcə maraqlıdırlar. Lebedev qeyd edib ki, dövlət başçıların bütün görüşlərində bu mövzuya toxunulur, müzakirə olunur, hansı tədbirlərin görülməsi ilə bağlı fikirlər səsləndirilir.

Güclü külək əsəcək - xəbərdarlıq

Bakıda və Abşeron yarımadasında fevralın 8-dən 9-dək cənub-qərb küləyinin 15-18 m/s, gecə və axşam aralıq 20 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən APA-ya verilən xəbərə görə, Azərbaycanın rayonlarında fevralın 8-dən 9-u səhərdə qərb küləyinin bəzi dağlıq və dağətəyi rayonlarda aralıq 18-23 m/s-dək güclənəcəyi gözlənilir.

BVF ARDNF-nin valyuta ehtiyatları ilə bağlı proqnozunu açıqladı

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) Azərbaycan Dövlət Neft Fondunun (ARDNF) 2029-cu ilə kimi valyuta ehtiyatları ilə bağlı proqnozunu açıqlayıb.

"APA-Economics" xəbər verir ki, bu, BVF-nin İcraiyyə Şurasının Azərbaycan hökuməti ilə IV maddə üzrə məsləhətləşmələrin yekunlarına əsaslanan qiymətləndirməsində (2023-cü ilin noyabr ayında aparılıb - İF) öz əksini tapıb.

Fond qeyd edib ki, Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) və ARDNF-nin birgə ehtiyatları 2023-cü ilin oktyabr ayına qədər təxminən 55,5 milyard dollara çatıb.

BVF hesab edir ki, 2024-cü ildə təkcə fondun valyuta ehtiyatları 52,8 mlrd. dollara, 2025-ci ildə isə 53,2 mlrd. dollara çatacaq. 2026-cı ildə bu rəqəm 53,4 mlrd., 2027-ci ildə 53,7 mlrd., 2028-ci ildə isə 54,4 mlrd. ABŞ dollarına yüksələcək.

İqor Korotchenko: "Azərbaycan demokratiyanın nümunəvi standartlarını nümayiş etdirir"

"Şübhə yoxdur ki, Azərbaycan xalqının fevralın 7-də edəcəyi seçim ilə demokratiya standartlarını nümayiş etdirəcək ki, Azərbaycanı tənqid edən dövlətlər bundan çox şey öyrənəcəklər".

Missiya.Az xəbər verir ki, bu söyləri Xəzər Strateji Araşdırmalar İnstitutunun baş direktoru İqor Korotchenko deyib.

O bildirib ki, Azərbaycan vətəndaşları növbədənə prezident seçkisi yüksək fəallıq nümayiş etdirir.

"Seçici fəallığının digər amili Azərbaycanda ilk dəfə olaraq növbədənə prezident seçkisinin ölkənin ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin bərpa olunduğu şəraitdə və bütün regionlarda keçirilməsidir", - deyə baş direktor vurğulayıb.

Netanyahu və Blinken arasında görüş olub

Yeruşəlimdə səfərdə olan ABŞ dövlət katibi Entoni Blinken İsrail baş naziri Benyamin Netanyahu ilə görüşüb.

Bu barədə İsrail Baş nazirinin Ofisi məlumat yayıb.

Bildirilib ki, baş nazir Netanyahu və dövlət katibi Blinken arasında təkbətək görüş keçirilib və daha sonra geniş tərkibli görüş baş tutub.

Genişləndirilmiş görüşdə İsrail tərəfdən müdafiə naziri, strateji məsələlər naziri, Milli Təhlükəsizlik Şurasının direktoru, "Mossad"-ın direktoru, İSA-nın direktoru, İsrail Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi, baş nazirin hərbi katibi, nazirlər kabinetinin katibi və baş nazirin xarici siyasət müşaviri iştirak edib.

7 fevral 2024-cü ildə Azərbaycanda növbədənə prezident seçkisi yüksək səviyyədə baş tutdu. Müstəqillik tariximizdə bu, tamamilə fərqli seçki idi. Çünki 7 fevral seçkisi suverenliyimizin tam bərpa olunduğu şəraitdə, işğaldan azad edilmiş Qarabağ daxil, bütün ölkə ərazisində reallaşan ilk seçki idi.

Zəfər Prezidentinə daha 7 illik etimad - xalqın tarixi seçimi!

Ali Baş Komandan ailəsi ilə birlikdə Xankəndidə səs verdi; vətəndaşlar ölkə boyunca kütləvi şəkildə məntəqələrə axışdı; xarici müşahidəçilər prosesin gedişindən razı qaldı; "exit-poll"un və MSK-nın açıqladığı rəqəmlər....

Seçkilərdə hakim Yeni Azərbaycan Partiyasının prezidentliyə namizədi İlham Əliyev, namizədliyi özü tərəfindən irəli sürülən Zəhid Oruc, MCP-nin namizədi Razi Nurullayev, BQP-nin namizədi Fazil Mustafa, BAP-ın namizədi Elşad Musayev, BAXCP-nin namizədi Qüdrət Həsənzadə və namizədliyi özü tərəfindən irəli sürülən Fuad Əliyev mübarizə apardı.

Səsvermə günü səhər saatlarından seçicilər kütləvi şəkildə seçki məntəqələrinə axın etdi. Azərbaycanda indiyədək keçirilən seçkilərdə görünməyən seçici fəallığı müşahidə olundu. İnsanlar səs vermək üçün uzun növbəyə dayanırdılar.

Prezident İlham Əliyev, birinci xanım Mehriban Əliyeva və ailə üzvləri Xankəndi şəhərində 122 sayılı seçki dairəsinin 14 sayılı seçki məntəqəsində səs veriblər.

Kadrlardan görünür ki, Prezident və ailəsi sıraya durur və digər vətəndaşlar kimi səsvermədə iştirak edir.

İlham Əliyevin səsvermə məntəqəsi kimi Xankəndi seçməsi simvolik mənə daşıyır. Bu, dünyaya və dünya ermənizminə verilən mesajdır. Xankəndinin Azərbaycan üçün nə qədər əhəmiyyətli olduğunu göstərir. Bu şəhər bizim və bütün Türk dünyası üçün çox önəmlidir.

Son 30 ildə ilk dəfə olaraq Qarabağda - Şuşada, Laçında, Cəbrayıl, Füzulidə, Ağdamda, Kəlbəcərdə, Zəngilanda, Qubadlıda, Xocalıda, Xocavənddə, Suqovuşanda növbədənə prezident seçkisinə seçki məntəqələri yaradılıb və insanlar orada səs verib.

124 sayılı Şuşa-Ağdam-Xocalı-Xocavənd seçki dairəsinin Şuşada yaradılmış 105 sayılı seçki məntəqəsinin çıxışında ABŞ-ın "Oracle Advisory Group" təşkilatı "exit-poll" keçirib.

MSK-da yaradılan informasiya mərkəzində seçkinin gedişi, seçici aktivliyi, səs verənlərin faizi ilə bağlı gün ərzində bir neçə dəfə məlumatlar açıqlandı.

Azərbaycanın xarici ölkələrdəki vətəndaşları da səfirliklərində, digər məkanlarda təşkil edilmiş seçki məntəqələrində fəal şəkildə səsverməyə qatılıblar. Səfirliklərimiz və diaspor

təşkilatlarımız buna dair açıqlamalarla çıxış ediblər.

7 fevral seçkilərində Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqası ABŞ-ın "Oracle Advisory Group" təşkilatı ilə birgə 40 seçki dairəsi üzrə 500 seçki məntəqəsində, Rəy Monitoring Mərkəzi 33 seçki dairəsi üzrə 200 seçki məntəqəsində, "Sosioloji Tədqiqatlar Mərkəzi" MMC 25 seçki dairəsi üzrə 125 seçki məntəqəsində "exit-poll" keçirib.

"Exit-poll" nəticələrinə görə, seçicilər azad şəkildə iradələrini nümayiş etdiriblər.

"Oracle Advisory Group" seçkilərinin apardığı "exit-poll"un nəticələrinə əsasən İlham Əliyev 93,9 faiz seçicinin səsini qazanıb.

Zəhid Oruc 1,8 faiz, Fazil Mustafa 1,5, Qüdrət Həsənzadə 1,2, Razi Nurullayev 0,9 faiz, Elşad Musayev 0,4, Fuad Əliyev 0,3 faiz səsle sonuncu yerdedir.

"Rəy" Monitoring Mərkəzinin "exit-poll" nəticələrinə əsasən seçicilərin 92,6 faizi İlham Əliyev

və səs verib. Zəhid Oruc - 0,37 %, Fazil Mustafa - 0,58 %, Qüdrət Həsənzadə - 0,46 %, Razi Nurullayev - 1,16 %, Elşad Musayev - 0,11 %, Fuad Əliyev - 0,84 % səsle qərarlaşıb.

Sosioloji Tədqiqatlar Mərkəzinin "exit-poll" nəticələri isə belədir:

İlham Əliyev 92,4, Z. Oruc 2,2, F. Mustafa 2, Q. Həsənzadə 1,6, R. Nurullayev 0,6, Elşad Musayev 0,8, Fuad Əliyev 0,4 faiz.

Xarici müşahidəçilər seçkinin gedişində hansısa ciddi qanun pozuntusu olmadığını, seçkilərin ədalətli, demokratik şəraitdə keçirildiyini bəyan ediblər.

"Müşahidə apardığımız bütün seçki məntəqələrində bizi çox yaxşı münasibətlə qarşıladılar və ünvanladığımız bütün suallara dolğun cavab verdilər".

Bunu beynəlxalq müşahidəçi, Beynəlxalq Parlamentarilər Konqresinin üzvü (BPK) Sorro Fobeh deyib.

Onun sözlərinə görə, seçki məntəqələrində beynəlxalq mü-

şahidçilərin fəaliyyəti üçün rahat şərait yaradılıb.

Beynəlxalq Parlamentarilər Konqresinin daha bir beynəlxalq müşahidəçisi Barri Asmaou bildirib ki, səsvermə zamanı konflikte rast gəlməyiblər: "Seçkilərdə çox yüksək səviyyədə ictimai iştirakçılıq müşahidə edirik. Məntəqələrdə seçicilərin aktivliyini görürük".

ATƏT-in Demokratik Təsisatlar və İnsan Haqları Bürosu (DTİHB) və ATƏT-in Parlament Assambleyasının nümayəndə heyəti azad edilmiş ərazilərdə seçki prosesini izləyiblər.

DTİHB-nin müşahidəçiləri Larn Nyholm (Danimarka) və Yevgeni Luginov (Rusiya) Ağdam, Füzuli, Şuşa və Xankəndi şəhərlərində dairə seçki komissiyaları və məntəqələrə baş çəkiblər.

ATƏT Parlament Assambleyası nümayəndə heyətinin rəhbəri Artur Gerasimov və ATƏT PA-nın əməkdaşı Tim Knoblaui da Şuşa, Xankəndi və digər ərazilərdə seçki prosesini izləyiblər.

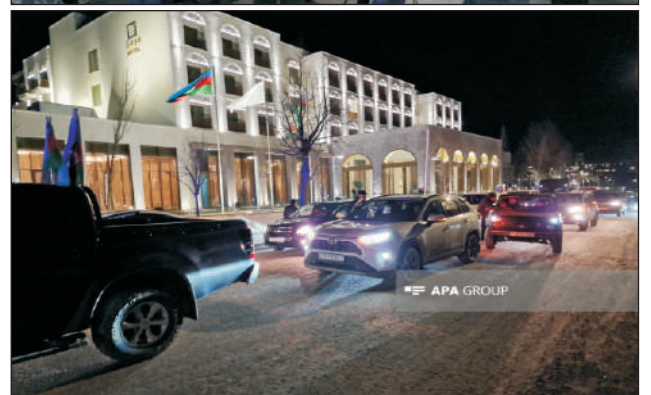
"Biz şəffaf seçkinin, beynəlxalq standartlara uyğun seçkinin, seçicilərin axınının şahidi olduq". Bunu seçkini müşahidə edən İtaliya parlamentinin üzvü Andreo di Cuzeppa mediaya açıqlamasında deyib.

Digər parlamentari Naiti Buntrioni deyib ki, çoxdandır belə pozitiv bir situasiya ilə rastlaşmamışdı: "Bu onun göstəricisidir ki, hazırkı hökumət və bundan əvvəlki hökumətlər əhali ilə öz arasında etimad yaratmağı bacarıb. Mən buradakı təcrübəni ölkəmdə də tətbiq edəcəyəm".

Digər parlamentari Salvatori Kayata da həmkarlarının fikirləri ilə həmrəy olduğunu bildirib.

GUAM PA-nın bəyanatında isə deyilir ki, seçkidə hər hansı qanun pozuntusu və ya şikayət qeydə alınmayıb.

Günün sonunda - saat 22 radələrindən sonra seçkinin nəticələri ilə bağlı MSK-nın ilkin rəsmi açıqlaması oldu.

MSK-nın İnformasiya Mərkəzinin müdiri Fərid Orucov bildirib ki, respublika üzrə 4 971 032 nəfər səs verib, seçici fəallığı 76,73 faiz olub.

Saat 23:15-də MSK sədri Məzahir Pənahov 7 fevral növbədənə prezident seçkisinin ilkin nəticələrini açıqladı. O bildirib ki, ilkin nəticələrə əsasən, namizədlər aşağıdakı kimi səs toplayıb:

- İlham Əliyev - 92,10 faiz (2 497 542 səs);
- Zəhid Oruc - 2,20 faiz;
- Razi Nurullayev - 0,79 faiz;
- Fazil Mustafa - 1,99 faiz;
- Elşad Musayev - 0,66 faiz;
- Qüdrət Həsənzadə - 1,78 faiz;
- Fuad Əliyev - 0,48 faiz;

Seçkinin ilkin nəticələri bəlli olduqdan dərhal sonra seçkidə uduzmuş namizədlər qalib İlham Əliyevi təbrik edən bəyanatlarla çıxış ediblər. Habelə ilkin nəticələr elan olundundan sonra qəzetimiz çapa gedən müddətdə Özbəkistan prezidenti Şavkat Mirziyoyev, Belarus prezidenti Alek-

sandr Lukaşenko, Macarıstanın baş naziri Viktor Orban Prezident İlham Əliyevə telefon açaraq, Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan məktub göndərərək, daha sonra zəng edərək, həmçinin İraq Prezidenti Əbdüllətif Camal Rəşid, Serbiya Respublikasının Prezidenti Aleksandar Vuçiq Azərbaycan Prezidentini təbrik ediblər.

Beləliklə, Azərbaycan xalqı Zəfər seçkisinə Qalib sərkərdə İlham Əliyevə bir daha ən yüksək etimadı göstərdi, ona dövlətimizin daha da inkişafı, güclənməsi üçün növbəti 7 illik mandat verdi.

Axşam saatlarında paytaxt sakinləri bayraqlarla küçələrə axışaraq, İlham Əliyevin prezident seçilməsini bayram edib.

İlkin nəticələr açıqlandıqdan sonra Şuşa şəhərində, Xankəndidə, Qarabağın, həmçinin, ölkənin bütün bölgələrində də yürüş keçirilib.

Hazırladı: Elşad MƏMMƏDLİ

Medianın İnkişafı Agentliyindən APA-ya verilən məlumata görə, 7 fevral növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkisinə jurnalistlərin sərbəst fəaliyyətinin təmin olunması ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi tərəfindən dəfələrlə açıqlamalar verilməsinə baxmayaraq, bəzi ekspertlər səviyyəsində ictimai rəyi yanlış istiqamətə yönləndirmək cəhdləri müşahidə olunmaqdadır.

“Bu kimi əsassız iddialara cavab olaraq bir daha bildiririk ki, səsvərmə günü istənilən jurnalist yalnız çalışdığı media subyektinin vəsiqəsini təqdim etməklə seçki məntəqələrində peşəkar fəaliyyətini yerinə yetirə bilər, jurnalistin informasiya əldə etmək hüququ heç bir halda məhdudlaşdırılmır. Medianın İnkişafı Agentliyi seçki prosesini işıqlandıran media nümayəndələri ilə mütəmadi qarşılıqlı əlaqədədir və onların suallarını operativ qaydada cavablandırmaq üçün Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə koordinasiya şəkildə fəaliyyət göstərir”, - məlumatda bildirilib.

Mətbuat Şurasından isə APA-ya bildirilib ki, “Qaynar xətt” rejimində fəaliyyət göstərən (012) 441 35 96 şəhər, (050) 242 09 91 və (055) 789 85 03 mobil nömrələri saat 08.00-dan başlayaraq jurnalistlərin ixtiyarında olub. Saat 12.00-dək səsvərmə prosesini işıqlandıran media vasitələrinin təmsilçilərindən MŞ-nin telefon nömrələrinə hər hansı zəng olunmayıb.

Səsvərmə prosesini işıqlandıran media vasitələrinin təmsilçilərindən MŞ-nin telefon nömrələrinə

Seçki prosesini işıqlandıran jurnalistlər problemlə qarşılaşmayıblar

cəmi bir müraciət qeydə alınıb.

Şuradan APA-ya verilən xəbəre görə, həmin müraciət üzrə müəyyənləşdirilib ki, xarici media vasitəsi ölkəmizdə akkreditasiyadan keçmədiyindən, onun seçkini işıqlandırması mümkünsüz olub. Bununla əlaqədar müraciət müəllifi məlumatlandırılıb, ona qanunvericiliyin tələbləri izah edilib.

APA İnformasiya Agentliyi media qurumlarından əməkdaşların fəaliyyəti zamanı hansısa problemlə qarşılaşıb-qarşılaşmadığını öyrənib.

“Trend” İnformasiya Agentliyindən bildirilib ki, hər şey yüksək səviyyədədir və əməkdaşlar heç bir problemlə üzləşməyib.

“Report” İnformasiya Agentliyinin baş redaktoru Murad Əliyev deyib ki, agentliyin Bakı və ölkənin bütün regionları üzrə çəkiliş qrupları fəaliyyət göstərir: “Heç bir problemlə qarşılaşmamışıq”.

“Yeni Müsavat” Media Qrupunun rəhbəri Rauf Arifoğlu qeyd edib ki, TV Musavat, Musavat.com və Minval.az saytları fasiləsiz rejimə işləyir: “Bakıda 7 qrupumuz var, daha bir qrup Gəncədədir. Əməkdaşlarımız iş prosesində heç bir problemlə qarşılaşmayıblar”.

“Xəzər” televiziyaşının İnformasiya departamentinin direktoru İqbal Məmmədovun sözlərinə görə, TV-nin respublika üzrə 22 çəkiliş qrupu mən-

təqələrdə fəaliyyət göstərir: “Bir qrupumuz isə Mərkəzi Seçki Komissiyasında fəaliyyət göstərir. Heç bir problemlə qarşılaşmamışıq”.

“ARB-24” televiziya kanalından verilən məlumata görə, TV-nin 8-i bölgələr (3-ü azad olunmuş ərazilər), 3-ü xarici post və 14-ü Bakıdan olmaqla, ümumilikdə 25 çəkiliş komandası MSK və müxtəlif seçki məntəqələrində səsvərmənin gedişini işıqlandırır: “Bu çəkiliş qruplarının 15-i müxtəlif canlı yayın avadanlıqları ilə yerindən birbaşa yayın edərək prosesi tamaşaçılara çatdırmağa çalışır. Hazırkı saata qədər komandamız hər hansı məhdudiyyət və ya qayda pozuntusu ilə üzləşməyib”.

növbədənəkar prezident seçkisini müşahidə etmək üçün media təmsilçiləri ilə Qarabağa ezam olunub: “Bu gün hələ səsvərməyə dəqiqələr qalmış, Turanın Xankəndindən göndərdiyi foto və videoların müşayiəti ilə saytda xəbər yerləşdirdik. İndiyə kimi nə seçicilərdən, nə müşahidəçilərdən, nə də yerli və xarici media nümayəndələrindən neqativ planda hansısa açıqlama yayılıb. Bu da deməyə əsas verir ki, seçki olduqca yüksək səviyyədə təşkil edilib. Medianın işləməsi üçün uyğun və münasib şərait yaradılıb”.

“Bizim yol” qəzetinin və saytının baş redaktoru Bahəddin Həzi deyib ki, əməkdaşları məntəqələrdə işləyir: “Hələ ki heç bir problemlə qarşılaşmamışıq. Mən özüm Bakı şəhəri Nizami rayonu 1-ci Seçki Dairəsinin məntəqələrində oldum. Hər şey normal idi”.

APA-nın paytaxt Bakıda MSK və digər yerlərdə 30-a yaxın qrupu, bölgələrdə isə 20-yə yaxın qrupu növbədənəkar prezident seçkisini işıqlandırır. Agentliyin əməkdaşları iş prosesində heç bir problemlə qarşılaşmayıb.

BVF: “Azərbaycanda iqtisadi artım 2029-cu ilə kimi 2,3% təşkil edəcək”

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) Azərbaycanda iqtisadi artımın 2029-cu ilə kimi 2,3% təşkil edəcəyini proqnozlaşdırıb.

“APA-Economics” xəbər verir ki, bu, BVF-nin İcraiyyə Şurasının Azərbaycan hökuməti ilə IV maddə üzrə məsləhətləşmələrin yekunlarına əsaslanan qiymətləndirməsində öz əksini tapıb.

Fondun qiymətləndirmələrinə görə, 2024-cü ildə Azərbaycanda orta illik inflyasiya 4,7%-dək azalacaq, 2025-ci ildə 5%-ə qədər artacaq, 2026-cı ildə 4,5%-dək, 2027-2028-ci illərdə isə 4%-dək azalacaq.

BVF hesab edir ki, ölkənin yüksək neft qiymətləri ilə dəstəklənən xarici mövqeyi xarici ticarətin müsbət saldosu və valyuta ehtiyatlarının artması hesabına güclü olaraq qalacaq.

Sumqayıtda qutuya bülletenlərin topa şəklində atılmasını əks etdirən video saxtadır

Seçki günü bir sıra sosial media platformalarında 44 sayılı Sumqayıt 3-cü Seçki Dairəsinin 21 sayılı məntəqəsində növbədənəkar Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkisi ilə bağlı seçki qutusunda bülletenlərin topa şəklində atılmasını əks etdirən video yayılıb.

APA xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi və Azərbaycan Respublikasının Xüsusi Rabitə və İnformasiya Təhlükəsizliyi Dövlət Xidmətinin birgə açıqlamasında bildirilir ki, qeyd olunan video manipulyasiya məqsədilə hazırlanıb və heç bir reallığı

əks etdirməyən saxta məlumatdır.

“Araşdırmalar zamanı bu videonun 2019-cu il sentyabrın 8-də başqa bir ölkədə çəkildiyi müəyyən

edilib.

Son illər bütün dünyada yeni təhdid növü kimi qiymətləndirilən saxta xəbərlərə qarşı respublikamızda da müvafiq qurumlar tərə-

findən mübarizə və geniş maarifləndirmə işləri aparılır.

Azərbaycan vətəndaşlarını, o cümlədən media nümayəndələrini və ictimai fəalları bu kimi hallara qarşı hər zaman prinsiplilik nümayiş etdirməyə, saxta və yalan məlumatlara söykənən kampaniyaların təsirinə düşməmək üçün sayıq olmağa çağırırıq.

Qeyd olunan saxta hesablaların mənbəyi barədə müvafiq tədbirlərin görülməsi təmin edilməkdədir”, - birgə açıqlamada qeyd olunub.

Dünyanın yaşıl enerjiyə keçid mərhələsində olduğu indiki dövrdə təbii qaza olan tələbat xüsusilə Asiyada sürətlə artır. Çin, Hindistan və digər Asiya ölkələri alternativ enerjiyə keçid dövründə daha az karbon emissiyasına malik təbii qazdan istifadəni genişləndirirlər. Avropa və ABŞ nəqliyyatda, enerji təchizatında alternativ mənbələrin payını artır-salar da, sənayedə qazı əvəz edəcək enerji mənbəyi hələ ki tapılmayıb.

Qəterin energetika üzrə dövlət naziri Saad bin Şəridə əl-Kaabinin dediyinə görə, ortamüddətli dövrdə dünyada qaz qıtlığı yaşana bilər: "Qaz dünyada ən çox tələb olunan resurs olacaq, lakin 2025-ci ildən 2030-cu ilə qədər dünya bazarında qıtlıq yaranma bilər".

Hindistan Enerji Həftəsi forumunda çıxış edən nazir həmçinin qeyd edib ki, Ukraynada müharibəyə başlayan sonra Avropanın Rusiya qazından imtina etməsi bazara mənfi təsir edib və qaz bazarında tədarük zəncirlərində dəyişikliklərə səbəb olub. Bundan əlavə, əl-Kaabiyə görə, tədarük istiqamətlərinin dəyişməsi fonunda qaz qiymətlərində müşahidə olunan həm yuxarı, həm də aşağıya doğru kəskin sıçrayışlar da bazar üçün dağıcıdır.

Qeyd edək ki, ötən ilin hədsiz mülayim qışından görünməmiş ehtiyatlarla çıxan Avropa indi sərt havalər üzündən anbarlarını sürətlə boşaldır. "Gas Infrastructure Europe"-in (GIE) məlumatına əsasən, fevralın 5-də Al ölkələrindəki anbarlardan 388 milyon kubmetr qaz götürülüb, 38 milyon kubmetr vurulub. Hazırda Avropanın anbarları 68,61 faiz doludur ki, bu da son beş il ərzində bu tarix üçün orta göstəricidən 13,84 faiz bəndi yüksəkdir. Anbarlarda 75,6 milyard kubmetr var. Lakin 2024-cü ilin yanvarında Avropa yeraltı qaz anbarlarından son 3 il ərzində bu ay üçün rekord həcmdə - 18,8 milyard kubmetr qaz götürüb ki, bu da ötən ilin yanvar ayı səviyyəsindən 38 faiz çoxdur.

Maye qaz - LNG terminallarından Al-nin qaz nəqli sistemində tədarüklər də azalır, onlar keçən ilin oktyabrından bəri ən aşağı səviyyəyə düşüb. Yanvarda bu mənbədən əldə olunan qazın həcmi 10,65 milyard kubmetr təşkil edib ki, bu da ötən ilin həm dekabr, həm də yanvar aylarının səviyyəsindən 6 faiz azdır.

Nəticədə yanvar ayında Avropada istehlak olunan qazın 41 faizi anbarlardan götürülüb. LNG tədarükünün payı istehlakda 23 faiz, Norveçdən gələn qazın payı isə 19 faiz təşkil edib. Daha 6 faiz Şimali Afrika ölkələrindən, 2 faiz Böyük Britaniyadan idxal təşkil edib.

LNG tədarükü ilə bağlı problemlər, digər məsələlərlə yanaşı, ABŞ-da onun istehsalının azalması səbəbin-

"Dünyada qaz qıtlığı olacaq" iddiası: Azərbaycanın imkanları - təhlil

Soyuq hava Avropanın anbarlarını sürətlə boşaldır, "qoca qitə"nin 8 ölkəsi Bakıdan qaz alır

dən yaranıb. "Reuters"-in LSEG gəmi izləmə məlumatlarına istinadən, yazdığına görə, soyuq hava, həmçinin ikinci ən böyük ixracatçı Freeport LNG-də fasilələr ABŞ-in maye qaz ixracının azalmasına səbəb olub. LSEG-in məlumatına görə, ABŞ istehsalçıları yanvarda 8,3 milyon ton LNG ixrac edib ki, bu da dekabrda 8,7 milyon tondan təxminən 5 faiz azdır.

Bundan başqa, Qırmızı dənizdəki gərgin vəziyyət, eləcə də Panama kanalında kuraqlıq Avropaya LNG tədarükünü əngəlləyir. Nəticədə getdikcə daha çox LNG tankerləri daha uzun və daha bahalı marşrutlara getməyə məcbur olur.

Hazırda Avropa bütün mənbələrdən mümkün olan qədər qaz alır. Məsələn, yanvarda Rusiyadan Avropaya boru kəməri qazının tədarükü illik müqayisədə 41 faiz artaraq 2,52 milyard kubmetrə çatıb. "Vedomosti" qəzetinin "Qazprom"-un məlumatlarına istinadən yazdığına görə, ay ərzində Ukrayna ərazisindən Al ölkələrinə və Moldovaya tranzit 1,29 milyard kubmetr təşkil edib. Bu, ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 32 faiz çoxdur.

Daha 1,23 milyard kubmetr Rusiya qazı "Türk axını" xətti ilə Avropaya yönəlib. Bu istiqamətdə ixracın həcmi illik müqayisədə 51 faiz artıb. 2023-cü ilin dekabrında isə Rusiyadan Avropaya vurulan

qazın həcmi 2,63 milyard kubmetr olmuşdu. Bunun 1,33 milyard kubmetri Ukrayna ərazisi ilə, 1,3 milyard kubmetri isə "Türk axını" ilə çatdırılıb.

Yaxın iki ildə dünyada maye qaz istehsalının ciddi şəkildə artacağı gözlənilir. Beynəlxalq LNG İdxalçılar Qrupunun (GIIGNL) illik sorğusuna əsasən, mayeləşdirilmiş təbii qaz (LNG) istehsalçıları 2026-cı ilə qədər ildə 100 milyon tondan çox yeni maye qaz istehsalı güclərini işə salacaq. LNG zavodlarının ümumi gücü 21 faiz artaraq ildə 576,5 milyon tondan çox olacaq.

2022-ci ildə ümumi həcmi ildə 14,9 milyon ton olan mayeləşdirmə xətləri işə salınıb. Dünyada LNG zavodlarının ümumi gücü 3 faiz artaraq ildə 476,5 milyon tona çatıb. GIIGNL hesabatında deyilir ki, 2022-ci ildə global LNG tədarükü 4,5 faiz artaraq 389,2 milyon tona çatıb.

Qaz ehtiyatlarına görə ilk üç ölkədən və dünyanın ən böyük LNG istehsalçılarından biri olan Qəterin "Şimal" yatağının genişləndirilməsi layihəsi ölkənin istehsal gücünü 2026-cı ilədək ildə 77 milyon tondan 126 milyon tona qədər artıracaq.

Maye qazın ən böyük alıcısı hazırda Avropadır. "Gas Infrastructure Europe"-in məlumatına əsasən, Avropa 2023-cü ildə mayeləşdirilmiş təbii qazın (LNG) idxalı üzrə rekord qırıb - hesabat döv-

ründə Avropa İttifaqı (Al) ölkələrinə təqribən 131,22 milyard kubmetr maye qaz tədarük edilib. Ekspertlərin fikrincə, LNG idxalının həcmi 2022-ci il göstəricilərini 1,9 faiz ötüb. Avropa qaz mənbələri arasında LNG-nin ümumi payı 40 faiz təşkil edib.

Hesabatda qeyd olunur ki, 2026-cı ilə Rusiya (Arctic LNG 2 layihəsi), ABŞ (Corpus Christi), Kanada (LNG Canada, Cedar LNG), Meksika (Energia Costa Azul), İndoneziya (Tangguh LNG) və Seneqal (Gimi FLNG) maye qaz istehsalı layihələri üzrə istehsal başlanacaq. Lakin artıq Rusiyanın layihəsini siyahıdan çıxarmaq olar. Çünki ABŞ-in Rusiya qarşı sanksiyaları Rusiyanın bu ən böyük maye qaz layihələrindən birinin icrasını dalana dirəyib. Ötən ilin sonlarında ABŞ-in "Novatek" şirkətinin "Arctic LNG 2" layihəsinə qarşı tətbiq etdiyi sanksiyalar onun çərçivəsində ilk qazın əldə olunması müddətinin qeyri-müəyyən vaxta təxirə salınmasına səbəb oldu. İndi isə aydın olub ki, sanksiyalar layihə çərçivəsində istehsal olunan yanacağın çatdırılması üçün üç Arktik gəminin - Yaponiyanın Mitsui OSK Lines (MOL) şirkətinin qaz daşıyıcılarının istifadəsinə mane olur. "Bloomberg" Agentliyinin yaydığı məlumata görə, layihənin icrası zamanı Rusiya müəssisələrindən yanacağın daşınma-

sı üçün MOL-un istehsalı olan üç qaz daşıyıcısından istifadə edilməsi planlaşdırılır. **Şirkətin prezidenti Ta-keşi Haşimoto "Bloomberg"-ə bildirib ki, ABŞ-in sanksiyaları səbəbindən əldə olunan razılaşmalara uyğun olaraq "Arctic LNG 2" gəmilərini istifadəyə verə bilmir. İlk buzqıran gəminin tikintisi bu il başa çatdırılmalıdır:** "Müqavilə öhdəliklərimiz ondan ibarətdir ki, layihə çərçivəsində nəqliyyat xidmətləri göstərə bilməsək, "Arctic LNG 2" gəmilərimizi satmalıyıq. Bununla belə, ABŞ məhdudiyyətləri artırmaq məcburiyyətindədir. Nəzərə alsaq ki, 2025-ci ilin sonunadək Rusiya qazının əsas alıcıları - Avstriya və İtaliya da ondan imtina edəcək, onda Avropada təbii qaza olan tələbatın daha da artacağını söyləmək olar.

Bu şəraitdə Azərbaycan qazına olan tələbatın da artması qaçılmazdır. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 10-da yerli televiziyalara müsahibəsində bildirib ki, artıq Avropanın 8 ölkəsi Azərbaycandan qaz alır: "Serbiya Azərbaycan qazını alan

sayca səkkizinci ölkədir. Bu vaxta qədər Gürcüstan, Türkiyə, Yunanıstan, Bolqarıstan, İtaliya, Rumıniya, Macarıstan artıq bizim qaz sistemimizə qoşulub, müxtəlif interkonnektoqlar yaradılıb və bütün bu interkonnektoqların təkanverici qüvvəsi Cənub Qaz Dəhlizi olub".

Onun sözlərinə görə, Azərbaycan qazına tələbat var və artacaq: "Resurslarımız var, "Şahdəniz" qaz yatağı dünyanın ən böyük qaz-kondensat yatağıdır. Keçən il başlamışdır, amma bu il artıq 1,5 milyard kubmetr qaz "Abşeron" qaz yatağından çıxarıla- cacaq. Bu, əlavə resursumuzdur. Ondan sonra ümid edirəm ki, hər halda, qarşıya belə vəziyyət qoyulub, bu ilin sonuna - dekabr ayına qədər "Azəri-Çıraq-Günəşli" yatağında "Dərin qaz" adlandırılan layihə çərçivəsində də ilk qaz əldə oluna- cacaq. Orada da potensial çox böyükdür. Bizim digər layihələrimiz və "Abşeron" qaz yatağının ikinci fazası - bu barədə qərar qəbul edilməlidir, yeni investisiya qərarı. Bu qərar qəbul olunarsa, əminəm ki, oluna- cacaq, "Abşeron"-da illik hasilatın həcmi 5 milyard kubmetr təşkil edəcək. Yəni bu, çox əhəmiyyətli rəqəmdir. Ondan başqa, "Şəfəq", "Asiman", "Ümid", "Babək", "Naxçıvan", "Qarabağ" - bütün bu yataqlarda bu gün hazırlığa doğru işlər gedir və onların da resurs bazası kifayət qədər böyükdür".

□ **Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"**

Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi (BQXK) həm birinci Qarabağ savaşı zamanı, həm Azərbaycan torpaqları işğal altında olduğu zamanlarda, həm İkinci Qarabağ savaşında Azərbaycana münasibətdə heç də obyektiv mövqe tutmayıb.

Xüsusiən azərbaycanlı əsir və girovlarla bağlı BQXK-nın sərgilədiyi mövqe həmin insanların taleyinin faciəli sonluqla bitməsində az rol oynamayıb. Keçmiş Qarabağ münaqişəsində əsir və girov götürülmüş 4 minə qədər azərbaycanlının aqibəti Ermənistanla yanaşı, məhz BQXK-nın yarıtmaz, məsuliyyətsiz, qeyri-şəffaf fəaliyyəti nəticəsində bu günə qədər də məlum deyil. Hansı ki, Ermənistanın kapitulyasiyası ilə başa çatan İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra BQXK qısa vaxt ərzində 1700 nəfər erməni hərbiçisinin cəsədini toplamağı bacardı, amma birinci müharibədə itkin düşmüş 4 min azərbaycanlı hərbiçinin tapılması üçün heç nə etmədi. Digər tərəfdən, BQXK 1995-ci ildə 54 nəfər Azərbaycan vətəndaşının əsirlikdə saxlandığını müəyyənləşdirmişdi, onların məktublarını da təqdim etmişdi. Lakin həmin şəxslərin taleyindən xəbər çıxmıdı.

Eyni zamanda 44 günlük müharibədən sonrakı dövrdə BQXK-nın Rusiya sülhməramlılarının müvəqqəti yerləşdiyi ərazidə yaşayan erməni əhalisi üçün qaçaqmalçılıqla məşğul olduğu barədə də çoxsaylı təkzibolunmaz faktlar mövcuddur. BQXK-nın həmin dövrdə separatçı rejimlə qanunsuz əlaqələri, qanunsuz yüklər və adamlar daşınması faktları da ortadadır. Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi (BQXK) 2000-ci illərin əvvəllərində nəinki Azərbaycanla razılaşdırmadan, heç ona xəbər vermədən Xankəndidə ofisin açılmasını artıq Qarabağda tamamilə yox edilmiş separatçı rejimlə saziş imzalayaraq həyata keçirmişdi. Bu illər ərzində Xankəndi ofisi Bakı ofisinə yox, İrəvan və Cenevrə ofislərinə təbə olub. Vətən müharibəsindən sonra Azərbaycan tərəfi dəfələrlə BQXK qarşısında Xankəndi ofisinin Bakı ofisinə təbə etdirilməsi məsələsini qaldırmasına baxmayaraq, "Biz müstəqil, qərəzsiz, bitərəf təşkilatıq" iddiası, bəhanəsi ilə Azərbaycanın haqlı tələbini yerinə yetirməkdən boyun qaçırlar. BQXK-nın qəbul edilməz yanaşmasını görə Azərbaycan tərəfi 2023-cü ilin fevral ayında BQXK-ya rəsmi nota ünvanlamaq məcburiyyətində qalıb, BQXK-nın Xankəndi

BQXK-nın Xankəndi ofisinin bağlanması tələbi - niyə əməl olunmur?

Hüquqşünasdan "Qırmızı Xaç"la bağlı ilginclik məlumatlar: "Xankəndidə hər hansı ofisin fəaliyyətinə ehtiyac yoxdur"

ofisinin birbaşa Bakı ofisinə təbə edilməsi və bu məqsədlə konkret vaxt cədvəlinin təqdim edilməsini tələb edib. Hazırda isə Xankəndi ofisi sülh razılaşmasına mane olan Fransanın, Qərb dövlətlərinin "gözü və qulağı" rolunu oynayır. Artıq bütün ərazilərimiz üzərində dövlət suverenliyimiz bərpa olunub, fevralın 7-də suverenliyimiz bərpa olunmuş halda, işğaldan azad edilmiş ərazilərimiz də daxil, bütün ölkə hüduqlarında prezident seçkisi keçirildi. Azərbaycan prezidentliyə namizəd, dövlət başçısı İlham Əliyev ailə üzvləri ilə birlikdə məhz Xankəndidə səfər verdi. Bütün bunlardan sonra Azərbaycanın icazəsi olmadan hansısa beynəlxalq qurumun ofisinin qalması əcaib görünür. Üstəlik, Azərbaycan Qızıl Aypara Cəmiyyətinin Xankəndidə BQXK-nın Xankəndi ofisinə olan ehtiyacı da tam olaraq aradan qaldıra bilər. BQXK-nın Xankəndi ofisinin bağlanması tam vaxtıdır. Faktiki olaraq BQXK-nın mərkəzi hakimiyyətlə anlaşması olmayan Xankəndi ofisi Azərbaycanın suverenliyinə hörmətsiz münasibətin elementidir. Bakı hazırkı durumda hansı addımı atmalıdır? BQXK-nın Xankəndidəki faktiki qanunsuz ofisini necə ləğv edə bilərik? Onları inzibati qaydada buradan çıxarmaq olarmı?

Hüquqşünas, Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bu barədə maraqlı məlumatlar söylədi və bu qurumun tarixi ilə bağlı faktları açıqladı. Öncə qeyd etdi ki, ictimaiyyətdə, hətta bəzən də peşəkar dairələrdə Beynəlxalq Qırmızı Xaç Komitəsi haqqında bir qədər yanlış təsəvvürlər mövcuddur: "Çoxları hesab edir ki, bu təşkilat beynəlxalq təşkilatlardan biridir. Əslində isə BQXK beynəlxalq publik hüququn subyekti deyil. O, bir işveçrə şirkətidir. Yəni dövlətlər onun nizamnaməsini ratifikasiya edib üzv olmayıblar. BQXK 161 yaşlı olan unikal bir qurumdur. 1863-cü il 26 oktyabr tarixində 16 dövlət təmsil edən 39 nəfər iştirak etdiyi konfransda "müharibə hüququ"nın əsasını qoyan Cenevrə Konvensiyası imzalanmışdı. Bu tədbir Jan Henri Dünantın (Jean Henri Dunant) çoxillik səylərinin nəticəsi idi. Beynəlxalq humanitar hüquqla (müharibə hüququ) və Qırmızı Xaç hərəkatı ilə bağlı nə varsa, hamısı bu şəxsin adı ilə bağlıdır. Onun yarıdıcısı işveçrəli milyoner Henri Dünant özü var-dövlətini beynəlxalq humanitar hüququn - müharibə hüququnun - yaradılmasına sərf edib və ömrünü evsizlər üçün sığınacaqda baxımdan biz BQXK-nın fəaliyyətini Ermənistanın 30 il işğal altında saxladığı və oyuncaq rejim yaratdığı ərazilərdə İrəvan ofisi vasitəsilə və ona təbə olaraq həyata keçirməsini ərazi bütövlüyümüzə hörmətsizlik kimi qəbul edə bilərik. Onlar Bakıdakı ofis vasitəsilə həmin ərazilərdə mandatlarını həyata keçirə bilməyəcəkdi. Amma indi vəziyyət əsaslı surətdə dəyişib".

Hüquqşünasın sözlərinə görə, təəssüf ki, erməniçilik bu müqəddəs məqsədlərə xidmət edən təşkilatı da ən azı öz milli çərçivələrində ləkələyə bildi: "Bu təşkilatın eblemindən və bu emblem altında fəaliyyət göstərən nəqliyyat vasitələrindən öz çirkin məqsədləri üçün istifadə etdi. Laçın yolunda Azərbaycan dövlətinin nəzarəti təmin olunduqdan sonra BQXK emblemləli avtomobillərdən qaçaqmalçılıq məqsədləri üçün istifadə olunması halı baş verdi. Əslində hər bir ölkənin cinayət qanunvericiliyində BQXK emblemlərindən sui-istifadəyə görə cinayət məsuliyyəti müəyyən edilib. Bizim Cinayət Məcəlləsinin 119-cu maddəsinə görə, belə sui-istifadəyə görə iki ilədək azadlıqdan məhrumetmə cəzası, ağır əziyyətli hallarda isə beş ilədək on ilədək azadlıqdan məhrumetmə cəzası nəzərdə tutulur. Lakin Ermənistan

tan BQXK emblemi altında baş verən pozuntularla bağlı heç bir tədbir görmədi. Artıq vəziyyət əsaslı surətdə dəyişib. Biz işğal dövründə BQXK-nın İrəvan ofisinin Xankəndidəki fəaliyyətinə dözümlə yanaşsaq da artıq ərazilərdə Azərbaycanın de-facto yurisdiksiyası təmin olunduqdan sonra onların fəaliyyətinə ehtiyac yoxdur".

Ekspert digər vacib məqamlara da toxundu: "Komitənin əvvəlki arqumentləri - Azərbaycan ofisini separatçılar ərazilərə buraxmayacağı səbəbindən onlar İrəvan ofisinin tabeliyində fəaliyyət göstərmək məcburiyyətində idi - aradan qalxıb. Bakıdakı ofis Azərbaycanın bütün ərazilərində mandatını yerinə yetirə bilər və bu baxımdan Xankəndidə hər hansı ofisin fəaliyyətinə ehtiyac yoxdur. Hazırda ərazidə hərbi münaqişə yoxdur. Orada yaşayan erməni mənşəli əhali içərisində kimsə, ahl və xəstələrə Azərbaycan dövləti hərtərəfli qayğı göstərir və onların tibbi çıxışı təmin olunub. Belə olan halda BQXK-nın Bakıdakı ofisi, sadəcə, ərazilərdə monitoring keçirə bilər. Həmin şəxslərə baş çəkib vəziyyətləri ilə tanış ola bilərlər. Bu baxımdan BQXK ilə heç bir konfliktə getmədən məsələni həll etməliyik. Bakı ofisinə ərazilərə maneəşiz giriş imkanı təmin olunmalıdır. İrəvanla isə əlaqə kəsilməlidir. Yeri gəlmişkən, BQXK vaxtilə azərbaycanlı əsir və girovların, itkin düşmüş şəxslərin məsələləri ilə bağlı müəyyən işlər görüb. BQXK rəsmi veb sahifəsində 4,496 nəfər girov və əsir düşmüş və ya itkin hesab olunan azərbaycanlı, o cümlədən qadınlar, ahıllar və uşaqlar haqqında məlumat var".

Azərbaycan heç bir beynəlxalq təşkilatla konfrontasiyaya getməyə maraqlı deyil. Ancaq beynəlxalq hüquq və ölkəmizin qanunlarını pozan təşkilatlarla əməkdaşlıq da imkansız...

□ **E.PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

7 fevraldan sonra ölkəmizdə və regionda yeni bir dönem başlayacaq. Azərbaycan regionun lider dövlətidir. Zəfər seçkisindən sonra təbii ki, çox mühüm proseslər həyata keçiriləcək. Bunlar təkcə ölkəmizin daxilini yox, həm regionu, daha böyük anlamda dünya ilə bağlı iştirakımız olan siyasi, geosiyasi, geostrateji və iqtisadi sferaları, nöqtələri də əhatə edəcək.

Habelə Qərbə, Avropaya yönəlik siyasətimiz də heç şübhəsiz ki, fərqli və onların münasibətinə adekvat olacaq.

Ölkə daxilində radikal islahatlar həyata keçiriləcək. Bölgəsel olaraq ən vacib məsələ isə Ermənistanla sülh müqaviləsi, sərhədlərin delimitasiyası və demarkasiyasıdır.

Yeni dövrdə biz bu qeyd edilənlər kontekstində nələrin şahidi olacağıq? Siyasi təhlilçilər 7 fevraldan sonrakı mərhələni necə görür? Çətin, yoxsa asan bir dövrə qədəm qoyuruq?

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, deputat Elşən Musayev hesab edir ki, prezident seçkisi bəzi məmurların gedişini ertələyib:

“Əlbəttə ki, 7 fevral seçkisindən sonra çox şey dəyişəcək. Yaxşılığa doğru. Çünki bizim bütövlüyümüz, resurslarımız, xalqımızın birliyi, iradəsi, düzgün seçimi və nəhayət, yürüdülmə müdrik siyasət bu dediyimi şərtləndirir. Təbii ki, ən böyük arzumuz tezliklə sülh müqaviləsinin bağlanmasıdır. Əminəm ki, bu məsələ çox yaxın vaxtlarda reallaşacaq. Əsas da Azərbaycanın daha da güclənməsinin, bölgədəki proseslərə tam nəzarətinin, Paşinyanın məcburiyyətinin, hətta deyərdim məhkumiyyətinin fonunda reallaşacaq. Ölkədə ciddi kadr dəyişikliyi olacaqmı? Bunu zaman göstərəcək. Fəqət, bir məsələni dəqiq söyləmək olar: kim yerində deyilsə, gedəcək. Hətta bəlkə də daha tez gedəcəkdi və sadəcə, məlum seçki həmin gedişi ertələyib. Amma bir daha deyirəm: cənab Prezidentin yürütdüyü azərbaycançılıq siyasətinə, milli siyasətə, xalqın rifahına və maraqlarına yönəlik siyasətə uyğun olmayan məmurlar bu komandada ola bilməz, qala bilməz, qərarlaşa bilməz.

Düşünürəm ki, artıq xarici siyasətimizdə də müəyyən korrektələr olacaq. Bizə ən çətin günlərdə namərdlik edənlərə, arxamızdan iş çevirlərə, zərbə vuranlara öz layiq olduqları yeri ən sərt formada göstərməyin zamanıdır. Heç bir təşkilat, dövlət, şəxs Azərbaycanla hədə və dikte dilində danışa bilməz. Belələri bizim tərəfimizdən ən kiçik güzəşt belə görməməli-

Ölkə üçün yeni tarix başlayır - 7 fevraldan sonrakı Azərbaycan və region...

Elşən Musayev: “Kim yerində deyilsə, gedəcək”
Bəhrüz Məhərrəmov: “İlham Əliyev yerli telekanallara müsahibəsində bəyan etmişdi ki...”
Sona Əliyeva: “Daxili siyasətdə mühüm gedişlərin şahidi olacağıq”

dir. Qisası, bundan sonrakı 7 ildə əsas işlərimizdən biri də həmin nankor qüvvələrin, demokratiya adı altında yüz oyundan çıxanların cavabını vermək olmalıdır. İlham Əliyev Azərbaycanı son 5-6 ildə azı 2 əsr irəli aparıb. Ona görə də kimse şübhə etməsin ki, qarşımızdakı növbəti 7 ildə də xalqımız, dövlətimiz Müzəffər Ali Baş Komandanı və Lideri ilə bərabər öz tarixinin ən möhtəşəm uğurlarına, ən sürətli inkişafına imza atacaq”.

Deputat Bəhrüz Məhərrəmov ölkə başçısının verdiyi dəyişiklik anonslarını önə çəkdi: “Bu il yanvarın 10-da Prezident İlham Əliyev yerli telekanallara müsahibəsində bəyan etmişdi ki, seçkilər bir dövrə yekun vurur. Bu, kifayət qədər ciddi bir anons idi və özündə dövlətçilik tariximizin mahiyyətə tamamilə yeni dövrə qədəm qoyması kimi ciddi bir reallığı ehtiva edirdi. Öncə ondan başlayaraq ki, yeni period tarixi proseslərin təbii axarının, yaxud inqilablar kimi radikal siyasi transformasiyaların nəticəsi deyil. Yeni dövr təqribən 30 il davam etmiş, siyasi və iqtisadi müstəqilliyin, ərazi bütövlüyünün və bütün ərazilərimizdə konstitusiyaya quruluşunun tam bərqərar olunması, sərhəd bütövlüyü-müzün təmin olunması, güclü ordu, müdafiə sənayesi və vətəndaş cəmiyyəti quruculuğu ilə yekunlaşan Heydər Əliyev siyasi kursunun məntiqi nəticəsidir. Həm də yeni milli prioritetlər, yeni ali konstitusional niyyətlər dövlət qarşısında yeni məqsədlərdə

ehtiva olunacaq. Nəzəri olaraq yanaşsaq, Azərbaycan Konstitusiyasının preambulasında ifadə olunan ali konstitusional niyyətimizin demək olar ki, hamısı reallaşmış, Azərbaycan dövlətinin müstəqilliyi, suverenliyi və ərazi bütövlüyü, konstitusiyaya çərçivəsində demokratik quruluş təmin olunub, vətəndaş cəmiyyəti bərqərar edilib, xalqın iradəsinin ifadəsi kimi qanunların aliliyini təmin edən hüquqi, dünyəvi dövlət qurulub, ədalətli iqtisadi və sosial qaydalara uyğun olaraq həminin layiqli həyat səviyyəsinə nail olmaq və ümumbəşəri dəyərlərə sadiq olaraq bütün dünya xalqları ilə dostluq, sülh və əmin-amanlıq şəraitində yaşamaq və bu məqsədlə qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək istiqamətində ciddi addımlar atılır. Praktik müstəvidə isə artıq Azərbaycanın işğalda qalan torpağı yoxdur. Ölkəmiz yalnız Cənubi Qafqazda yox, bütünlükdə ətraf regionda əsas söz sahiblərindən biridir. Azərbaycan faktiki olaraq son bir əsr ərzində separatizmə hərbi-siyasi yolla son qoymağı bacaran yeganə dövlətdir. Əlbəttə, bunlar böyük uğurlardır, lakin yeni reallıq özlüyündə yeni təhdidlər meydana çıxarır. Əgər əvvəllər Azərbaycan üçün əsas təhdid işğal, təcavüz və soyqırımında ehtiva olunurdusa, bu gün qarşımızda problem qismində qəbul edə biləcəyimiz məsələlər yeni reallıqla barışmaq istəməyən beynəlxalq subyektlərin neoimperialist niyyətləridir. Lakin Azər-

baycan Prezidenti BMT Təhlükəsizlik Şurasının üzvü və nüvə gücü olan Fransanı dəfələrlə fiaskoya uğratmaqla dünyaya nümayiş etdirdi ki, biz ölkəmizə yönəlik istənilən təhdidi zərərsizləşdirmək imkanındayıq. Lakin bildiyiniz kimi, dünyanın çoxsaylı təsisatları anti-Azərbaycan kampaniyasında mexanizmə çevrilib, bu mənada yeni dövrdə həm də bu riyakarlıqlarla mübarizə xarici siyasətimizin əsas istiqamətlərindən biri olacaq. Proseslərin gedişatı isə göstərir ki, Azərbaycan bu istiqamətdə əsas gərgin mərhələni arxada qoyub.

Eyni zamanda yeni dövrdə Ermənistanla məhz Azərbaycanın şərtlərinə əsaslanan sülh müqaviləsi artıq qaçılmazdır. Bu, bütövlükdə bölgəmizin taleyini dəyişəcək nüansdır. Bundan başqa, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda quruculuq və bərpa, o torpaqların əsl sahiblərinin təhlükəsiz və ləyaqətli qayıdışını başa çatdırmaq mümkün olacaq. Habelə, cənab İlham Əliyevin Qərbi Azərbaycan siyasətinin də praktik mərhələdə öz nəticələrini məhz yeni dövrdə verməsi gözlənilir. Qərbi azərbaycanlılar öz doğma yurdlarına sülh və dinclik şəraitində qayıdışı regionda sülh və sabitliyin təməl şərtlərindən birinə çevriləcək. Əlbəttə, ölkədə bütün səviyyələrdə islahatların daha da güclənməsi gözlənilir. Əslində cənab İlham Əliyev bütün sferaları əhatələyən islahatlara çoxdan start verib və yeni dövr də məhz bu islahatların məhsuludur. Lakin inkişafımızın keyfiy-

yətə yeni mərhələsi - 7 fevral seçkilərindən sonra islahatlar da mahiyyətə yeni mərhələyə qədəm qoyacaq. Göründüyü kimi, növbədənəkar prezident seçkisi nəinki Azərbaycan üçün bütövlükdə bölgənin həyatında yeni mərhələ deməkdir. Həm yeni mərhələyə keçidin təmin olunması, eyni zamanda böyük Zəfərin nəticələrinin qorunması isə mövcud siyasi kursun davamlılığı ilə şərtlənir. Daha dəqiq desək, inkişaf və tərəqqinin dayanıqlığı Heydər Əliyev siyasi kursunun davamlılığı ilə birbaşa bağlıdır”.

Sabiq deputat, siyasi şərhçi Sona Əliyeva növbəti yeddi ildə çata biləcəyimiz hədəfləri açıqladı: “7 fevral seçkilərindən sonra Azərbaycan hücum diplomatiyasını davam etdirəcək. Ölkə başçısının növbəti yeddi illikdə həyata keçirəcəyi layihələrin bir çoxunun konturları bellidir. İlk növbədə ilin sonunadək rus qoşunlarının Azərbaycandan çıxarılmasının şahidi olacağıq. Daha sonra Ermənistanla delimitasiya və demarkasiya məsələlərinin həlli istiqamətində mühüm irəliləyişlər baş verəcək. Düşünürəm ki, işğalçı ölkə ilə növbəti yeddi illikdə sülh sazişinin imzalanmasına da şahidlik edə biləcəyik. Türk Birliyinin açarı hesab edilən Azərbaycan Turan coğrafiyasının in-

kişafı üçün həlledici addımlar atacaq. Söhbət ilk növbədə dünyamiqyaslı iqtisadi layihələrin gerçəkləşdirilməsindən gedir. Bu iqtisadi layihələrlə Orta Asiyadakı türk dövlətləri Turan Birliyinin daha da möhkəmləndirilməsinə mühüm töhfələr verəcək. Bu, rəsmi Bakının Orta Asiyadakı mövqelərinin möhkəmlənməsi baxımından da önəmlidir. “Bir kəmər-bir yol” layihəsinin icrası növbəti yeddi illikdə daha da sürətlənəcək. Fikrimcə, imperialist Qərbin dayaqları da Azərbaycan və Türkiyənin birgə addımları sayəsində regionda daha da zəifləyəcək. Düşünürəm ki, daxili siyasətdə də mühüm gedişlərin şahidi olacağıq. İdarəetmə institutunda islahatlar reallaşacaq. İcra hakimiyyəti institutunun vilayət institutu ilə əvəzlənməsi ehtimalı böyükdür. İri sosial layihələrin icrası da baş verə bilər. Maaşların və pensiyaların artımını növbəti illərdə də görəcəyik. Çünki ölkə iqtisadiyyatı günü-gündən inkişaf edir. Ordumuzun gücləndirilməsi istiqamətində əməli addımlar atılacaq. Hərbi büdcənin artırılması gözlənilir. Ən əsası, Böyük Qayıdış layihəsi çərçivəsində on minlərlə keçmiş məcburi köçkünün işğaldan azad olunan ərazilərə qayıdışı baş tutacaq. Bir sözlə, biz növbəti yeddi illikdə daha güclü Azərbaycan görəcəyik. Bu, xalq-iqtidar birliyinin sarsılmaz dayaqları sayəsində mümkün olacaq”.

□ **Cavanşir ABBASLI, “Yeni Müsavat”**

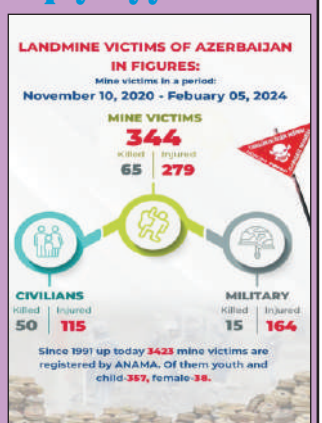
ANAMA 1991-ci ildən indiyə kimi 3423 mina qurbanı qeydiyyatda alıb

“Azərbaycanın mina qurbanları artmaqda davam edir. Ermənistanın 30 il davam edən işğalı zamanı Azərbaycan torpaqlarını milyonlarla mina ilə zəbt edib”.

APA xəbər verir ki, bu barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev paylaşımda deyilir.

“Mina hadisələri ilə bağlı araşdırmalar göstərir ki, partlayışların eksəriyyəti keçmiş tēmas xəttinin arxasında, xüsusən də hərbi əhəmiyyəti olmayan ərazilərdə baş verir. Bu, dinc əhalini terror etmək, öldürmək, geri qayıtmaq hüququndan məhrum etmək üçün “kütləvi qırğın silahı” məntiqi ilə minlərdən qəsdən və fərq qoymadan istifadə edilməsi faktının sübutudur”, - Prezidentin köməkçisi qeyd edib.

Hikmət Hacıyev vurğulayıb ki, 10 noyabr 2020-ci ildən 5 fevral 2024-cü ilə qədər 344 nəfər mina partlayışlarının qurbanı olub, onlardan 65 nəfər həlak olub, 279 nəfər xəsarət alıb. Mina qurbanları içində 65 nəfər mülki əhali ölüb, 115 nəfəri isə yaralanıb: “ANAMA 1991-ci ildən indiyə kimi 3423 mina qurbanı qeydiyyatda alıb. Onlardan 357 nəfəri cavan və uşaq, 38 nəfəri isə qadındır”.

Pərvanə və şam münasibətlərində yenilik

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Allah Google şirkətinin qurucusu Sergey Brinin ömrünü uzun eləsin, arvad-uşaqdan yarıyan olsun, Masazırda 6 sot yer qisməti olsun, ilahi, amin. Məhz onun sayəsində internet hərdən önümüə çox maraqlı xəbərlər çıxardır. Dünən də birini oxudum. Başlıq belə idi: “Yeniləşən akademiya islahatlar uğurla davam etdirilir”. Açıb oxudum, islahat bundan ibarət imiş: “Akademiyanın rəhbəri İsa Həbibbəyli AMEA-nın nizamnaməsinə uyğun olaraq institut və təşkilatların icraçı direktorlarının elmi işlər üzrə direktor müavinləri vəzifəsi ilə əvəzlənməsi, eləcə də şöbə müdirlərinin yenidən seçilməsi zərurətinin yarandığını vurğulayıb”.

Bəli. Doğrudan da artıq çoxdan elmi institutların icraçı direktorlarını elmi işlər üzrə direktor müavinləri ilə əvəz etməliyik. Əslində ilk baxışdan elə görünə bilər ki, elmi institutda elmi işlər üzrə direktor müavinini ştatının olması tavalogiyadır, lüzumsuzdur. Bir növ, futbol komandasında futbol üzrə məşqçi müavinini ştatı açmağa bənzəyir. Yaxud qəzetdə jurnalistika şöbəsi açmaq kimi şey olur. Ancaq icraçı direktor ştatı Ramiz müəllimin vaxtından qalma arxizmdir. İslahat tələb edir ki, biz bunu dəyişək. Prinsipcə, icra eləməyə bir zad da yoxdur, icraçı direktor kor bağırsağın uzantısı kimi artıq orqana, hətta elmi dildə yazsam, rudiment və atavizmə çevrilmişdi.

Burada bir haşiyə çıxım, əks halda, oxucuları elmi baxımdan yanlış istiqamətə yönəldərik. Bayaq kor bağırsağın çıxıntısının mənasız orqan olduğunu yazdım. Uzun illər bəşəriyyət məhz belə düşünürdü. Lakin sonradan alimlər tapdılar ki, apendiks adlanan bu “artıq” heç də tam lazımsız deyildir, hansısa hormonal və qoruyucu funksiyalar daşıyır. O cümlədən insanın onurğa sütunu büzdüm sümüyü ilə qurtarır, bunu hamınız bilirsiniz. Həmin büzdümün də rudiment, mənasız sümük olması fikrindəydik, lakin sonradan alimlər kəşf etdilər ki, əgər bu sümük olmasa, oturmaq çətinləşər. Məsələn, büzdüm sümüyü çıxarılmış insanların uzun müddət vəzifədə qalması çətinidir. Bəlkə oturmağına otursansa, ancaq çox narahatlıq yaranar.

Elmi yanaşma vacibdir. Hər sahədə. Bax, bu il rəhbərliyimizin haqlı qərarı ilə şair Məhəmməd Füzulinin 530 illik yubileyi qeyd edilir. Hörmətli şairimizin əsas poetik obrazlarından biri pərvanə və şam münasibətləridir. Misal üçün, görək şair nə yazır: “Nola canım qamətin istərsə, könlüm arizin, Rəsmidir aləmdə bülbül gül sevr, pərvanə şəm”. Demək istəyir ki, mən səni istəyirəm, pərvanə şəmi istəyən kimi. Yaxud: “Cizginirək başına şəmi rüxündən canımı, Mən qılma, anı həm, ol şəmə bir pərvanə tut!”. Bunu izah eləməyə ehtiyac yoxdur, hamınız başa düşdünüz. Canım sənə desin: “Nə pərvanə dözər bir şöləyə, nə şəm bir ahe, Füzuli, sanma kim, bənzər sənə aləmdə hər aşıq”. Yəni hörmətli şairimizin pərvanə-şam münasibətləri haqda saysız şeirləri var, bəxti gətirsə, indi AYB üzvü olub ev-zad alardı, ancaq mövzumuz bu deyil. Mövzu budur ki, pərvanənin şama aşıq olması ağı yalan imiş!

Bu haqda yanvarın axırında Britaniyada çıxan nüfuzlu “Nature” jurnalı yazıb. Elmi məqalə dünyada həşəratların azalması kimi həyəcanlı mövzu ətrafındadır. Doğrudan da, son onilliklərdə insanın fəaliyyəti sayəsində planetimizdə həşəratlar sürətlə qırılır. Bu isə Yerdə həyat üçün ciddi təhlükələr yaradır. Təbiətin qida zənciri pozulur, bitkilər, canlılar təhlükə altındadır. Uzun mövzudur, bizə pərvanə hissəsi maraqlıdır. Yazır ki, əslində pərvanə və sairə böcəklər şam, lampışka kimi işıqlara qəsdən cummurlar. Bu süni, insanın yaratdığı işıq mənbələri həşəratların hərəkət trayektoriyasına əngəl törədir, onları çaşdırır. Pərvanə şama can atmaq nədir, ondan canını qurtarmaq istəyirmiş! Çünki Günəş işığında həşəratlar horizont və vertikalı özləri üçün müəyyən edirlər, bununla uçurlar. Süni işıq mənbələri isə onları azdırır. Pərvanə şama nifrət edir, lakin onun süni “nəvqatorundan” qurtula bilmir, gicəllənib alova düşür, həlak olur. Biz işığa “cuman” ağcaqanadları, lampalara kəllə vuran cürbəcür böcəkləri görmüşük, lakin bunun elmi izahını bilmirdik.

Alimlər təklif edir ki, planeti süni işıqlarla çirkləndirməyi dayandıraraq, qaranlıq olsun. Ara yerdə o boyda poeziya da getdi işinin dalıyca...

“Həmkarlarımızın nədən danışdığını başa düşməməsi və Ermənistanın marionet dövlət olduğunu deməsi çox təəssüf doğurur. Məncə, İrəvan ilk dəfədir ki, müstəqil hərəkət edir”. Bunu Ermənistan parlamentinin sədri Alen Simonyan deyib.

“Son 30 ildə Ermənistan ilk dəfə dövlətə çevrilib və dövlətçiliyin əsaslarını qoyur. Məsələn, deyə bilərik ki, himni italyan qızından almış, başqa bir şeyi Sovet İttifaqından götürmüşük, sərhədi bizə kimse çəkib deyib ki, burada oturaqsa, oğurlayacaqsan, uşaqlarını əsgərlikdən qaçıracasən, saraylar tikəcəksən, qarnını otaracaqsan. Düşməni qəfil hücumla keçsə, bizə zəng et, bir az fikirləşəcəyik: bizim üçün sərfəlidir, səni xilas edəcəyik, olmasa, 100 il əvvəl olduğu kimi, yenə sövdələşmə obyektinə çevriləcəksən”, - o bildirib.

Qeyd edək ki, Alen Simonyan bundan əvvəl də dövlət himninin və gerbinin də dəyişdirilməli olduğunu bildirmişdi. O, özünün “Telegram” kanalında yazıb: “Mənə aydındır ki, Ermənistan Respublikasının himni gec-tez dəyişdirilməlidir. Onun bizim dövlətimiz və erməni musiqisi ilə əlaqəsi olmalıdır. Dövlət himni qaydalarına uyğun ifa edilməlidir. Mən himni dahi Aram Xaçaturyanın möhtəşəm musiqisi ilə əvəz etmək lazım olduğunu iddia etmirəm. Amma görünən odur ki, bizə yad, xaricdən gələn mövcud himnin dəyişdirilməsi zərurətdir”.

Məlumat üçün bildirək ki, hazırda Ermənistanda siyasi gündəmində olan əsas məsələlərdən biri ölkəyə yeni konstitusiyanın gərək olması barədə baş nazir Nikol Paşinyanın yanvarın 19-da səsləndirdiyi təkliflərlə bağlıdır. Təklifin irəli sürüldüyü gündən etibarən bu istiqamətdə həm hakim “Mülki müqavilə” partiyasının rəhbərliyi və iqtidar partiyasının deputatları, həm də müxalifət fəalları öz fikirlərini bildirirlər.

Siyasi şərhçi Asif Nərimanli deyib ki, Prezident İlham Əliyev sülh üçün Ermənistanın konstitusiya və müstəqillik bəyannaməsinin dəyişdirilməsi şərtini irəli sürüb. Ermənistan konstitusiyası müstəqillik bəyannaməsinin müddəalarının yerinə yetirilməsini vəzifə olaraq müəyyənləşdirir: “Müstəqillik bəyannaməsində qondarma

Simonyan İrəvanın müstəqil olmadığını etiraf etdi - konstitusiyaya müzakirələri...

Zaur Məmmədov: “İslahatlar real olmayacaqsansa, Ermənistanı təlatümlü bir gələcək gözləyir”

“miatsum” ideyası ilə Azərbaycanca, “Qərbi Ermənistan” iddiası ilə Türkiyəyə qarşı iddia irəli sürülür. Bu iddialar konstitusiyadan götürülmədiyi təqdirdə sülh sazişinin imzalanması mümkün deyil, hətta Paşinyan hakimiyyəti sülhə imza atsa belə, hakimiyyət dəyişikliyi baş verəndə yeni qüvvələr konstitusiyaya əsasən ərazi iddialarını yenidən davam etdirəcək. Bu baxımdan, tək sülh sazişinin imzalanması ilə iş bitmir, Ermənistanın ərazi iddiaları hüquqi sənədlərdən də təmizlənməlidir. Artıq rəsmi Bakı bunu tələb kimi irəli sürür. Ermənistanda yeni konstitusiyanın qəbul edilməsi müzakirələrinin başlanması isə Bakının tələbini nəzərə aldığına göstərir”.

Politoloq Zaur Məmmədov mövzu ilə bağlı “Yeni Məşavət”ə dedi ki, hazırda Simonyana qarşı hücumlar çoxdur: “Bu, partiya daxili rəqibləri tərəfindən, Nikol Paşinyanı tənqid edən müxalifət qrupları tərəfindən edilir. Bu gün Ermənistan haki-

miyyəti bildirir ki, Ermənistanın müstəqillik illərini də götürsək, indiyə kimi onlarda dövlətçilik olmayıb. Azərbaycan uzun müddət idi ki, deyirdi Ermənistan müstəqil, suveren deyil. Amma ermənilər bunu təkcə edirdilər. İndi özləri etiraf edirlər ki, Ermənistan müstəqil bir dövlət deyil. Amma konstitusiyalarını dəyişərlərsə, yeni qanunvericilik bazası hazırlayarlarsa, ola bilər ki, müstəqil olsunlar. Bu gün Ermənistanda ən çox müzakirə olunan mövzulardan biri yeni konstitusiya ilə bağlıdır. Bu, mütləq şəkildə lazımdır. Əks təqdirdə, Azərbaycanla sülh olmayacaq. Bunu da yaşından və harada yaşamasından asılı olmayaraq hər bir erməni bilməlidir. Ermənilər uzaqda oturub elə bilirlər ki, Ermənistanda vəziyyət dəyişə bilər, istedikləri addımı ata bilərlər. Gələcəkdə Azərbaycanla qarşı torpaq iddiası irəli sürə bilərlər. Əslində faktlar onu göstərir ki, ciddi şəkildə bu gün islahatların aparılmasına ehtiyac var. Əks təqdirdə,

əgər o islahatlar real olmayacaqsansa, Ermənistanı təlatümlü bir gələcək gözləyir”.

Qeyd edək ki, Ermənistanın müstəqillik bəyannaməsi 1990-cı il avqustun 23-də qəbul edilib. Bəyannamədə Ermənistan SSR və keçmiş Dağlıq Qarabağ Muxtar Vilayəti ali sovetlərinin 1989-cu il 1 dekabr tarixli “Ermənistan SSR-nin və Dağlıq Qarabağın birləşdirilməsi haqqında” birgə qərarına istinad olunur. Sənədin mətnində 1915-ci ildə Osmanlı imperiyasında ermənilərin, guya soyqırımına məruz qalmasından da bəhs olunur. Həmçinin 1915-ci il hadisələrinin beynəlxalq aləmdə “soyqırım” kimi tanınmasına çağırış edilir. Beləliklə, bəyannamədə Azərbaycana və Türkiyəyə birbaşa ərazi iddiası öz əksini tapıb. Hayların 1995-ci il iyulun 5-də referendum yolu ilə qəbul olunmuş konstitusiyasının preambulasında isə müstəqillik bəyannaməsinə istinad olunur.

□ **Afaq MİRAYIQ,**
 “Yeni Məşavət”

Rəsmi Bakı növbədənəkar prezident seçkisi keçirməklə, Azərbaycanı vaxt itirmədən, yeni taleyüklü global proseslərə elə indidən hazırlaşdırır...

Azərbaycan olduqca önəmli bir tarixi mərhələdən keçir. Keçmiş SSRİ-nin dağılmasından sonra Azərbaycan Rusiyanın qurduğu oyunlar ucbatından məğlub ölkə durumuna salınmışdı. Kremlin məkrli “Dağlıq Qarabağ layihəsi” Azərbaycan ərazilərinin Ermənistan tərəfindən işğal edilməsi ilə nəticələnmişdi. Və ermənilər Rusiyanın hərbi-siyasi dəstəyi sayəsində Azərbaycan ərazilərinin 20 faizini təxminən 30 il işğal altında saxlamağa nail olmuşdu.

Bu müddət ərzində beynəlxalq ermənipərəst siyasi dairələr də Ermənistanı mak-simum səviyyədə dəstək verməyə çalışmışdılar. Xüsusilə də ATƏT-in Minsk Qrupunun həmsədrləri - ABŞ, Fransa və Rusiya ortağ “erməni layihəsi”ni müdafiə edərək, Ermənistan tərəfindən Azərbaycan ərazilərinin işğalını legitimləş-

Ancaq bu prosesin tam şəkildə sona çatdırılması üçün daha bir mərhələyə ehtiyac qalırdı. Belə ki, Azərbaycanın Qarabağ iqtisadi rayonunda erməni separatizminin və terrorizminin sığındığı “boz zona”nın birdəfəlik sıradan çıxarılması vacib idi. Rəsmi Bakı 2023-cü ilin sentyabr Azərbaycan Ordu-

İlham Əliyev Xankəndidən dünyaya mesaj verdi

Azərbaycan bir dövrü qapatdı, yeni tarixi mərhələyə keçid etdi

rini seçir. Bu prezident seçkisi öz əhəmiyyəti baxımından, Azərbaycanın tarixində mütləq öz yerini tutacaq. Çünki məhz bu seçkilər sayəsində bütün dünyaya Azərbaycanın ərazi bütövlüyünün təmin edilməsi ilə bağlı prosesin artıq yekunlaşdığı birmənalı şəkildə bəyan edilir. Və bu reallığı bütün dünya, eləcə də Azərbaycan ərazilərinə şir-niklənən erməni toplumu qəbul etmək məcburiyyətində qalıb.

Beləliklə, 2020-ci ildə Azərbaycan Ordusunun əks-hücum əməliyyatları ilə başlamış tarixi mərhələ prezident seçkilərinin keçirilməsi ilə rəsmən sona çatır. Azərbaycan məğlub ölkədən mütləq qalib ölkəyə çevrildiyini bütün dünyaya elan edir. Güclü Azərbaycan dövləti ölkənin ərazilərinə bundan sonra hər hansı müdaxiləyə imkan tanımayacağı barədə qətiyyətli və hüquqi təmələ dayanan prinsipial mesaj verir. Və bu baxımdan, Azərbaycana qarşı düşmən mövqedə olan bütün beynəlxalq güclər “erməni faktoru”nu birdəfəlik unutmali olacaqlar.

ləcəyi ehtimal olunur. Ağ Evin sahibi dəyişərsə, bu, dünyada cərəyan edən hərbi-siyasi proseslərə birbaşa təsir göstərə bilər. Ona görə də ABŞ-dan sonra prezident seçkisinin keçirilməsi Azərbaycana müəyyən problemlər yarada bilərdi. Hər halda, rəsmi Bakı üçün dünyadakı yeni proseslərlə hazırlıqsız qarşılaşma təhlükəsi də mövcud idi.

Ona görə də rəsmi Bakı təxminən bir il sonra keçiril-məli olan prezident seçkisini önə çəkməklə, Azərbaycanı belə bir təhlükə ehtimalından böyük ölçüdə yayındırmış oldu. Yeni ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkisi-ndən sonra start götürəcək global proseslərə Azərbaycan indi daha hazır vəziyyətdə olacaq. Üstəlik, Ağ Evin özünün başının ABŞ-dakı seçki ehtiraslarına qarışdığı vaxtın seçilməsi də rəsmi Bakının pragmatik hesablamaları ilə bağlıdır. Çünki indiki situasiyada həm Ağ Evin, eləcə də ABŞ-ın dəstəyi olmadan digər Qərb nəhənglərinin Azərbaycanda keçirilən

Baş nazir və nazirlər bu tarixdə istefa verəcək

Fevralın 7-də Azərbaycanda növbədənəkar prezident seçkisi keçirildi. Modern.az xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Seçki Məcəlləsinə əsasən, Mərkəzi Seçki Komissiyası səsvermə günündən başlayaraq 10 gündən gec olmayan müddətdə prezident seçkisinə yekun vuracaq və nəticələrini təsdiq olunmaq üçün Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsinə təqdim edəcək.

Ölkə Konstitusiyasının 102-ci maddəsinə əsasən, Konstitusiyaya Məhkəməsi prezident seçkisinin yekunları haqqında məlumatı səsvermə günündən sonra 14 gün ərzində rəsmən elan etməlidir.

Konstitusiyanın 103-cü maddəsinə uyğun olaraq, prezident seçilmiş şəxs prezident seçkisinin yekunları haqqında məlumatın Konstitusiyaya Məhkəməsi tərəfindən rəsmi elan olunduğu gündən başlayaraq 3 gün ərzində and içir.

Beləliklə, bu o deməkdir ki, prezident seçilmiş şəxsin inauqurasiya mərasimi - andıçması fevralın 24-dək olan müddətdə təşkil olunacaq.

Ölkə qanunvericiliyinə görə, prezident seçkisindən sonra Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin tərkibi yenidən formalaşdırılacaq.

Belə ki, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 116-cı maddəsinə əsasən, yeni seçilmiş prezident vəzifəsini tutduğu və səlahiyyətlərini icra etməyə başladığı gün Nazirlər Kabineti istefaya göndərilir.

Daha sonra dövlət başçısı baş nazir vəzifəsinə namizəd irəli sürdüyü şəxs haqqında Milli Məclisə təklif verir.

Baş nazir vəzifəsinə namizədlik haqqında təklifi Azərbaycan Respublikasının Prezidenti öz vəzifələrinin icrasına başladığı gündən bir ay və ya Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin istefa verdiyi gündən iki həftə müddətindən gec olmayaraq Milli Məclisin müzakirəsinə təqdim edir.

Milli Məclis baş nazir vəzifəsinə namizədlik haqqında qərarı həmin namizədiyin təqdim edildiyi gündən bir həftədən gec olmayaraq qəbul edir. Göstərilən qayda pozularsa və ya prezidentin təqdim etdiyi namizədlərin baş nazir vəzifəsinə təyin olunmasına üç dəfə razılıq verilməzsə, prezident baş naziri Milli Məclisin razılığı olmadan təyin edə bilər.

Nazirlər Kabinetinin tərkibinə baş nazir, onun müavinləri, nazirlər və başqa mərkəzi icra hakimiyyəti orqanlarının rəhbərləri daxildir.

dünyaya Azərbaycanın və Cənubi Qafqazın yenidən keçmişə qaytarılmasına yönəlmiş cəhdlərin nəticə verməyəcəyini qabartmış oldu. Və bu, ermənipərəst beynəlxalq siyasi dairələrin bütün ümidlərini həmişəlik puça çıxara biləcək önəmli mesajdır.

✉ Elçin XALİDBƏYLİ,
“Yeni Müsavat”

Prezident İlham Əliyev beynəlxalq ermənipərəst siyasi dairələrin Cənubi Qafqazı yenidən qaranlıq keçmişə qaytarmaq cəhdlərini qətiyyətlə bloklayır...

dirməyə cəhd göstərmişdilər. Və bu, beynəlxalq hüquq normaları, eləcə də BMT-nin Nizamnaməsi ilə kəskin ziddiyyət təşkil edirdi.

Təbii ki, rəsmi Bakı Azərbaycan ərazilərinin Ermənistanın işğalında qalması ilə qətiyyətli barışmaq niyyətində deyildi. Ona görə də 2020-ci ilin sentyabr ayında Azərbaycan Ordusu hərəkətə gətirildi. Nəticədə Azərbaycan II Qarabağ savaşında parlaq və tarixi hərbi zəfər qazandı. Rəsmi Bakı Azərbaycanın beynəlxalq hüquqla tanınmış sərhədlərini bərpa etdi. Bununla da Kremlin icad etdiyi, ABŞ və Qərbin də dəstəklədiyi “erməni layihəsi”nin sıradan çıxarılmasında birinci hərbi-siyasi mərhələ yekunlaşmış oldu.

sunun cəmi 23 saatlıq lokal antiterror əməliyyatları sayəsində bu problemi də həll etdi. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev tarixi şəhərimiz olan Xankəndidə dövlət bayrağımızı ucaltmışdı. Və bununla da rəsmi Bakının bütün ölkə ərazisində Azərbaycanın suveren hüquqlarının bərpa olunması ilə bağlı başladığı tarixi hərbi-siyasi prosesdə ikinci mərhələ də yekunlaşmış oldu.

Məhz bundan sonra rəsmi Bakı bu tarixi prosesin üçüncü və sonuncu mərhələsinə start verdi. Azərbaycanda növbədənəkar prezident seçkisi elan olundu. Müstəqilliyini elan etdiyindən üzübəri Azərbaycanın bütün ərazilərində ilk dəfə olaraq, ölkə vətəndaşları dövlətin siyasi lide-

Digər tərəfdən, Azərbaycanda növbədənəkar prezident seçkilərinin keçirilməsi həm də dünyada başlanmaqda olan yeni siyasi mərhələyə hazırlıq baxımından da böyük önəm daşıyır. Nəzərə almaq lazımdır ki, istənilən seçki hər hansı ölkədə kənar təzyiqlər üçün münbit şərait yaradan önəmli siyasi-ictimai faktordur. Bu baxımdan, rəsmi Bakının növbədənəkar prezident seçkisi üçün müəyyən etdiyi zaman intervalı da xüsusi önəm daşıyır.

Məsələ ondadır ki, bu il ABŞ və Rusiya da daxil olmaqla, bir çox ölkədə seçkilər keçiriləcək. Xüsusilə də ABŞ-da keçiriləcək prezident seçkisindən sonra dünyada fərqli situasiyanın yarana bi-

prezident seçkisinə kənar-dan müdaxilə etmək imkanları ciddi şəkildə məhdudlaşdırılmış kimi görünür.

Bütün bunlar onu göstərir ki, rəsmi Bakı Azərbaycanı yeni global proseslərə vaxt itirmədən, elə indidən hazırlaşdırır. Azərbaycan artıq yeni və əvvəlki dövrlərlə ciddi şəkildə fərqli mərhələyə keçirilmək üzrədir. Azərbaycan yeni tarixinin ən ağır dövrünü artıq arxada buraxıb. Növbədənəkar prezident seçkisi ilə isə Azərbaycan üçün birmənalı şəkildə yeni dövr başlayır.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin məhz Xankəndidə səs verməsi də bu baxımdan bütün dünyaya birbaşa mesajdır. Prezident İlham Əliyev bununla bütün

Son zamanlar ölkədə tüğyan edən müxtəlif viruslar əsasən uşaqların səhhətinə ciddi şəkildə təsir edib. Valideynlər xəstəlikdən sonra övladlarının immunitetinin aşağı düşdüyünü bildirir. Qeyd edirlər ki, övladları sağaldıqdan sonra zəiflədiyinə görə digər bir virusa tez bir zamanda yoluxurlar. Daha bir narahatlıq isə məktəblərdə, bağçalarda müəllimlərin uşaqların dərslə iştirak etməməsi ilə bağlı narazılıq bildirməsidir. “Uşaq tam sağalmamış müəllim bildirir ki, məktəbə gəlsin, arayış gətirsin. Uşaq sağdır ki! Bir ayda neçə dəfə xəstələnir. Hər xəstəliyə görə də arayış apara bilmirik axı. Evdə müalicə edirik çox vaxt”, - deyər paytaxt sakini Nuriyə Əliyeva “Yeni Məsvat”-a bildirib.

Pediatr Vəqif Qarayev də bizimlə söhbətdə deyib ki, qızılca, su çiçəyi, göyöskürək, qrip hazırda çox yayılıb: “Bu xəstəliklər uşaqları əldən salır. Eyni uşaq qızılcadan sonra göyöskürəyə tutulur, ya da su çiçəyinə. Qrip hər il olduğu kimi bu il də yayılmış vəziyyətdədir. Amma qızılca ilə bağlı vəziyyət stabilləşir, yoluxma azalır deyirik, dərhal da bir uşağın ölüm xəbəri yayılır. Qızılcaya qarşı vaksinasiya qənaətbəxşdir deyirik, amma yoluxma stabilləşmir. İndiki qızılca kiçik uşaqlarda, böyüklərdə daha ağır gedir. Həftələrlə davam edən göyöskürək də uşaqları əldən salır”.

Bəs valideynlər nə etməlidir? Virusların belə yayıldığı vaxtda mütəxəssislər nə kimi tövsiyələr verir?

Pediatr Aytən İsmayilzadə “Yeni Məsvat”-a deyib ki, ilk növbədə uşaqları sağlam qidalandırmaq lazımdır: “Uşağa mənşeyi bilinməyən fast-foodlar almaqla kimlərin, se cibinə pul, uşağın bədənində isə xəstəlik yığırlar. İkincisi, uşaqların peyvəndi vaxtlı vaxtında olunmalıdır. Bunu geniş şərh etməyə ehtiyac yoxdur.

Bir xəstəlik bitməmiş o biri başlayır - valideynlər təşvişdə...

Həkimlərdən SOS!: “Uşaqların ilk olaraq qidasına diqqət edin...”

Qızılca ilə mübarizə aparan uşaqları görmək kifayətdir. Əlbəttə, evdə müalicə alan xəstələri və bir də xəstəxanada ağırlaşanları xəbər almaq kifayətdir.

Bağlı əyləncə mərkəzlərini açıq havada gəzinti, parklarla əvəz edin. Bol oksigen inkişaf edən uşaq orqanizmi üçün çox-çox vacibdir. Evinizin, qabların, paltarların təmizliyi üçün cürbəcür kim-

yəvi məhsullar istifadə etməyin. Uşaqların da, özünüzdən də suyunuzu yodlaşdırın. Ölkəmizdə yod çatmır. Duzun yodlaşdırılmasına arxayın olmayaq. Uşağa hərəkət etməyi öyrətmək lazımdır. Daha doğrusu, hərəkəti unutdur-mayaq. Xüsusi idman növünə gerek yoxdur. Uşağı “xadunoka” qoymaqdan tutmuş, məktəbə maşınla apar-gətir, sonra da qabağında kitablar,

əlində də telefon. Hərəkətsizlik xəstəliklər üçün münbit şərait yaradır. Zooparkda yatan heyvanlarla təbiətdəkiləri müqayisə etsək, mənzərə aydın görünür”.

Həkim əlavə edib ki, uşaqların zəhnini vaxtından əvvəl dərs yükü ilə yormaq olmaz: “Onun ətraf mühiti kəşf etmə dövründə dərs məlumatları çox mənasız və cansıxıcı görünür. Si-

zə öz işiniz varkən başqa maraqsız gələn və səriştə-niz olmayan işi versələr, necə olar? Adam depressiyaya düşər, ən azından aqressiv olar. Yeni zəhnimiz ruhumuza təsir edər. Eyni zamanda uşaqlara “ağıllı telefon” verib onları ağılsız etmək ol-

maz. Sosial şəbəkələrdəki düşük və görməmiş insanlar uşaqlarımızın tərbiyəçisi olmasın. Necə ki uşağınızı hər adama etibar etməzsiz, eləcə də onları bu təhlükə ilə üz-üzə qoymayın. Uşaqların ruhi sağlamlığı onların gör-düklərindən, eşitdiklərindən birbaşa aslıdır. Sosial şəbəkələrdəki xəbərlərin yanında ailəvi münasibətlər ikinci plana keçə bilər. Hər neqativ məlumat öz zədəsini qoyur. Şüuraltı zibillənir. Uşaqlara israf etməməyi öyrətmək lazımdır. Nə isə düzəltməyi öyrədin”.

Qeyd edək ki, Səhiyyə Nazirliyindən bildirilib ki, hazırda peyvənd işləri davam etdirilir, epidemioloji vəziyyət stabildir. Qızılca xəstəliyinə yoluxma hallarının qarşısının alınması məqsədilə hər hansı səbəbdən peyvənddən kənar qalan uşaqların yaşayış yeri üzrə uşaq əhəlinə ambulator-poliklinik xidmət göstərən tibb müəssisələrində qızılca, epidemik parotit və məxmərək infeksiyaları əleyhinə QPM vaksini ilə peyvənd edilməsi tövsiyə olunur.

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
“Yeni Məsvat”

Elektromobillər üçün “Yaşıl Kart”ın qiyməti müəyyənələşdi

Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) Kollegiyası “Yaşıl Kart Sistemi” çərçivəsində fəaliyyət göstərmək istəyən sığortaçıların İcbari Sığorta Bürosu tərəfindən formalaşdırılan cari öhdəliklər ehtiyatı ilə bağlı hesaba ödədikləri birdəfəlik pul vəsaitinin məbləğinin və Yaşıl Kart Sistemi çərçivəsində fəaliyyət göstərmək hüququ olan sığortaçıların tərəfindən bu sistem üzrə tətbiq ediləcək sığorta haqlarının müəyyən edilməsi barədə” qərarında dəyişiklik edib.

“Report” xəbər verir ki, bununla bağlı AMB-nin sədri Taleh Kazimov yeni qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, Azərbaycandan Türkiyə, İran, Belarus, Moldova, Rusiya, Ukraynaya və bu sistemə daxil olan digər ölkələrə gedən Azərbaycan qeydiyyatlı elektrik mühərriki ilə hərəkətə gətirilən minik avtomobilləri üçün “Yaşıl Kart”ın müddətdən asılı olaraq qiymətləri (sığorta haqları) müəyyənələşib.

Belə ki, Azərbaycandan Türkiyə və İrana gedən elektromobillər üçün 1 aylıq sığorta haqqı 15 manat, 3 aylıq sığorta haqqı 40 manat, 6 aylıq sığorta haqqı 60 manat, 12 aylıq sığorta haqqı 80 manat, Belarus, Moldo-

va, Rusiya və Ukraynaya gedən elektromobillər üçün 1 aylıq sığorta haqqı 12 manat, 3 aylıq sığorta haqqı 35 manat, 6 aylıq sığorta haqqı 60 manat, 12 aylıq sığorta haqqı 70 manat, digər ölkələrə gedən elektromobillər üçün isə 1 aylıq sığorta haqqı 35 manat, 3 aylıq sığorta haqqı 60 manat, 6 aylıq sığorta haqqı 80 manat, 12 aylıq sığorta haqqı 150 manat müəyyən edilib.

Bundan başqa, yeni qərarla texnoloji nəqliyyat vasitələri və bu kateqoriyadan olan digər mexaniki avtonəqliyyat vasitə-

ləri üçün “Yaşıl Kart”ın müddətdən asılı olaraq qiymətləri (sığorta haqları) müəyyənələşib. Belə ki, Türkiyə və İrana gedən nəqliyyat vasitələri üçün 1 aylıq sığorta haqqı 25 manat, 3 aylıq sığorta haqqı 45 manat, 6 aylıq sığorta haqqı 75 manat, 12 aylıq sığorta haqqı 100 manat, Belarus, Moldova, Rusiya və Ukraynaya gedən nəqliyyat vasitələri üçün 1 aylıq sığorta haqqı 20 manat, 3 aylıq sığorta haqqı 40 manat, 6 aylıq sığorta haqqı 60 manat, 12 aylıq sığorta haqqı 80 manat, digər ölkələrə gedən nəqliyyat vasitələri üçün isə 1 aylıq sığorta haqqı 60 manat, 3 aylıq sığorta haqqı 110 manat, 6 aylıq sığorta haqqı 180 manat, 12 aylıq sığorta haqqı 250 manat müəyyən edilib.

AMB-nin Hüquq departamentinə bu qərarın 3 gün müddətində Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsi tapşırılıb.

Müstəqil sığorta ekspertinin fəaliyyətinə dair minimum tələblər təsdiqlənib

Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) Kollegiyası “Müstəqil ekspert fəaliyyətinin həyata keçirilməsinə dair minimum tələblər”i təsdiq edib.

“Report” xəbər verir ki, bununla bağlı AMB-nin sədri Taleh Kazimov yeni qərar imzalayıb.

Qərara əsasən, müstəqil ekspertin sığorta hadisələrini qiymətləndirməsinə dair tələblər, müstəqil ekspert rəyinin məzmunu və forması, müstəqil ekspertlə bağlanan xidmətin göstərilməsi ilə əlaqədar mülki-hüquqi müqaviləyə dair tələblər, eləcə də müstəqil ekspertlərin hesabatlılığına dair tələblər müəyyənələşib.

Müstəqil ekspert fəaliyyəti ilə bağlı AMB-yə rüblük hesabatlar təqdim edəcək. Həm fiziki, həm də hüquqi şəxs müstəqil ekspertlərin hesabatları rüb başa çatdıqdan sonra 20 gün müddətində elektron imza ilə təsdiq edilərək təqdim olunacaq.

AMB-nin Hüquq departamentinə bu qərarın 3 gün müddətində Hüquqi Aktların Dövlət Reyestrinə daxil edilməsi üçün Ədliyyə Nazirliyinə təqdim edilməsi tapşırılıb.

Gürcüstan DTX-sı Rusiyaya keçirilməsi planlaşdırılan 14 kiloqram partlayıcı vasitənin ələ keçirildiyini bəyan edib. Məlumatla görə, yanvarın 19-da Odessadan yola çıxmış yük Rumıniya, Bolqarıstan və Türkiyədən keçərək Gürcüstana daxil olub.

C-4 tipli partlayıcı vasitənin Rusiyanın Voronej şəhərinə çatdırılmalı olduğu bildirilib. Gürcüstan DTX-sı prosesdə iştirak edən 7 Gürcüstan, 3 Ukrayna və 2 Ermənistan vətəndaşının müəyyən edildiyini bəyan edib.

Prosesin təşkilatçısının isə əslən Batumidən olan, 2020-ci ildə Ukraynanın hakim "Xalqın Xidmətçisi" partiyasının Odessa Radasının Kiyev üzrə deputatlığına namizədi, Ukrayna vətəndaşı Andrey Şaraşenidze olduğu bildirilib.

Ukraynanın Gürcüstanda ki səfiri Gürcüstanın Dövlət Təhlükəsizlik Xidmətinin bə-

Gürcüstanda "ikinci cəbhə" açılır? - Rusiya və Ukraynaya ittihamlar

Elşən Mustafayev: "Rusiyanın əlində Gürcüstanı təhdid və şantaj edəcək etnik konflikt kartı artıq yoxdur"

ciddi və çox narahatlıq doğuran bir məsələdir. Bu bir daha Ukrayna hökumətinin yüksək rütbəli rəsmilərinin bizim ölkəmizdə ikinci cəbhə açılmasını istədiklərini sübut edir. DTX-nın aşkarladığı bu faktlar bunun daha bir təsdiqidir. Əgər Ukraynanın Gürcüstanda səfiri olsaydı, onlar ehtimal ki, belə bəyanat verməzdilər".

hazırda Gürcüstan-Rusiya-Ukrayna konflikt-üçbucağı yaranıb. Gürcüstanda ara qarışa, Rusiya bura hansısa bəhanə ilə müdaxilə edə bilərmi?

AMİP sədrinin beynəlxalq əlaqələr üzrə müavini Elşən Mustafayev Gürcüstanın Avropa İttifaqına üzvlüyünü yaxın gələcək

vam etdi. Sonradan isə Gürcüstan hakimiyyəti ilə Qərb arasında Rusiya ilə münasibətlər səbəbindən zaman-zaman gərginliklər yaranmağa başladı. Qərbin ölkədə çevriliş etmək istədiyi ilə bağlı rəsmi bəyanatlar səsləndirildi, Qərb isə rəsmi Tiflisin insan haqlarını pozduğu, demokratik dəyərlərə ziyan vurduğu ilə bağlı açıqlamalar verirdi. Saakaşvilinin Gürcüstana gəlməsi və həbs olunması, dünya liderlərinin çağırışlarına baxmayaraq hələ də azad olunmaması qarşıdurmanın olduğundan xəbər verirdi. Yeni son günlər baş verən hadisələr, xüsusilə Gürcüstan ərazisindən Rusiyaya partlayıcıların keçirilməsi cəhdi əslində gözələnən hadisələrdən biri idi. Bu kimi aksiyaların öncədən olmadığı da məlum deyil. Söhbət hazırda ölkədə ciddi siyasi qarşıdurmanın qığılcımlarının yaranmasından gedir. Rusiya bu məsələ ilə bağlı Gürcüstan hakimiyyətini nələrdə ittiham etməyəcək. Çünki bilir ki, belə işlər hazırkı hakimiyyətin istəyi olmadan həyata keçirilir. Amma hadisələrin təkrar olunmaması ilə çox güman ki, xəbərdarlığını edib. Lakin istənilən halda hazırda Gürcüstanda bütünlükdə siyasi situasiyaya "Gürcü Arzusu" tam nəzarət etmək iqtidarında deyil. Son vaxtlar hakim partiyanın ölkədə bir sıra siyasi islahatlar həyata keçirməsi də məhz hazırda mövcud olan kövrək vəziyyəti dəyişməyə hesablanıb. İndiyədək kənardan hökuməti idarə edən Bdzina İvanaşvili artıq rəsmi olaraq partiyanın fəxri lideri postuna getirildi və ona partiyanın seçkilərdə namizədlərini, hökumət üzvlərini müəyyənləşdirəcək rəsmi səlahiyyət verildi. Eyni zamanda ölkədə baş verən digər dəyişiklik bundan sonra ölkə prezidentinin ümumxalq səsverməsi deyil, parlament tərəfindən seçiləcəkdir. Hazırkı prezident Salome Zurabişvilinin prezident olaraq böyük səlahiyyətləri olmasa da, xalq tərəfindən seçilməsi onu yüksək statusda göstərir. Açıq şəkildə anti-Rusiya mövqeyində duran, Avropa İttifaqının dəstəkçisi olan Salome Zurabişvili indiyədək dəfələrlə hökumət əleyhinə bəyanatlarla çıxış edib. Hətta hökumətin Avropa İttifaqı üzvlüyü ilə bağlı fəaliyyətsizliyinə etiraz etmək üçün xalq ümumxalq mitinqinə çağırışmışdı. Belə bir vəziyyətdə hazırkı hökumət hakimiyyətlərini qorumaq üçün bütün variantlardan istifadə etməyə çalışır. O zaman sual ortaya çıxır ki, Avropa İttifaqı nədən Gürcüstanı namizəd olaraq qəbul etdi? Buna səbəb Qərbin əhalinin böyük kəsiminin bunu arzuladığını bilmesidir. Həmçinin Qərb ölkədə növbəti seçkilərdə hakimiyyət dəyişikliyinə olacağına ümid edir. Qərbin mövqeyini birmənalı müdafiə edən hakimiyyət formalaşmayana qədər hər hansı Avropa İttifaqı üzvlüyündən söhbət gedə bilməz. Açıq, mən həтта haki-

Norveç şirkəti Azərbaycandakı layihələrdən çıxmaqla 310 milyon dollar zərərə düşüb

Norveçin "Equinor" şirkəti Azərbaycandakı aktivlərinin SOCAR-a (Azərbaycan Dövlət Neft Şirkəti) satışı üzrə sövdələşməni 2024-cü ildə bağlamağı planlaşdırır. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə onun 2023-cü ilin dördüncü rübü üzrə hesabatında deyilir.

Dördüncü rübde "Equinor" Azərbaycandakı layihələrdən planlaşdırılan çıxışla bağlı 310 milyon ABŞ dolları məbləğində dəyərşərtləşmə (zərər - red.) elan edib.

Qeyd edək ki, 22 dekabr 2023-cü ildə "Equinor" Azərbaycandakı aktivlərini dövlət neft şirkətinə satmaq üçün SOCAR ilə müqavilə bağlayıb. "Equinor" SOCAR-a "Azəri-Çıraq-Günəşli" (AÇG) yataqlar blokunun işlənməsi layihəsində 7,27 faiz, Bakı-Tiflis-Ceyhan (BTC) neft kəməri üzrə 8,7 faiz, "Qarabağ" yatağının işlənməsi layihəsində 50 faiz təşkil edən payını satıb.

"Equinor" ilə sövdələşmədən əvvəl SOCAR-ın bu layihələrdə payı belə olub: AÇG-də - 25 faiz, BTC-də - 25 faiz, "Qarabağ"da - 50 faiz.

Məlumat üçün bildirik ki, "Equinor" ASA 2023-cü ilin dördüncü rübündə təbii qaz qiymətlərinin aşağı düşməsi də daxil olmaqla xalis mənfəətini üç dəfə azaldıb.

Oktyabr-dekabr aylarında şirkətin xalis mənfəəti bir il əvvəlki 7,897 milyard dollarla müqayisədə 2,608 milyard dollar təşkil edib. Dəqiqləşdirilmiş mənfəət 17,01 milyard dollardan 8,68 milyard dollara düşüb.

"Equinor"un gəliri 15 faiz azalaraq 28,84 milyard dollar olub. Şirkətin son rübde gündəlik hasilatı bir il əvvəlki 2,046 milyon bareldən 2,197 milyon barel neft ekvivalentinə qədər - 7 faiz artıb. Eyni zamanda karbohidrogenlərin orta satış qiyməti 6 faiz ucuzlaşıb.

Musavat.com

yanatına münasibət bildirib. Səfirlik Gürcüstan tərəfinin məsələni siyasələşdirməyəcəyinə ümid etdiyini bəyan edib.

Qeyd olunub ki, diplomatik nümayəndəlik Gürcüstan DTX-nın Ukrayna vətəndaşlarının Gürcüstan ərazisi ilə Rusiyaya partlayıcı vasitələr aparmağa çalışmasına dair məlumatları yoxlayır. Səfirlik həmçinin obyektiv və tərəfsiz araşdırmanın təmin edilməsi məqsədilə Gürcüstanın aidiyyəti orqanları ilə əməkdaşlığa hazırlığını ifadə edib. Ancaq məsələ artıq siyasələşib və ciddi xarakter alıb.

"Ukrayna vətəndaşlarının Rusiyaya Gürcüstan ərazisi ilə partlayıcı keçirməyə çalışması rəsmi Kiyevin Gürcüstanda ikinci cəbhə açmaq istədiyinə sübutudur".

Bunu Gürcüstanın hakim "Gürcü Arzusu" partiyaşının baş nazir namizədi **İrakli Kobaxidze** jurnalistlərə açıqlamasında deyib.

O söyləyib ki, Ukrayna bu yolla Gürcüstanın dövlət maraqlarını təhdid edib: "Kənardan kiminsə Gürcüstanı Rusiya təcavüzünün hədəfinə çevirməyə çalışması çox

Gürcüstan prezidenti Salome Zurabişvili isə ölkə parlamentində prezident kimi sonuncu illik hesabatını təqdim edərkən Rusiyanı ittiham edən bəyanat verib: "Rusiyanın işğal altındakı Abxazıyanın Oçamçir li-manını hərbi bazaya çevirmək planı Qara dənizdəki qarşıdurmanı bizim ərazi sularımıza çəkməyə xidmət edir. Oçamçirin Rusiya hərbi dəniz donanmasının bazasına çevrilməsi Qara dənizin strateji perspektivinə təhdid yaradır".

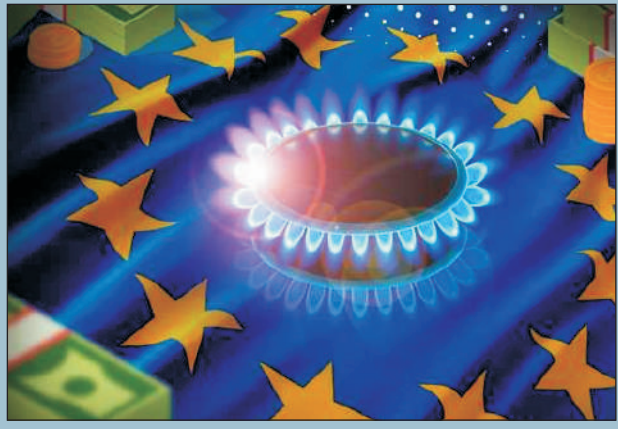
Zurabişvili deyib ki, Rusiya Ukraynadakı uğursuzluğuna baxmayaraq Gürcüstana qarşı hibrid müharibə başladılıb. O, bu hibrid müharibənin strategiyasının uçuşların bərpası, Rusiya kruiz gəmisi-nin Batumiyə gəlməsi, Tiflisdəki Müqəddəs Üçlük Katedralına Stalinin təsvir edildiyi ikonanın yerləşdirilməsi kimi müxtəlif təxribatlara əsaslandığını deyib.

Gürcüstanda ikinci cəbhə açmaq niyyəti xeyli müddətdir var, buna dəfələrlə cəhd edilib, ancaq indiyədək qarşısı alınıb. Görünən budur ki,

də real saymır. Onun sözlərinə görə, qonşu ölkədə hakimiyyət dəyişikliyi olsa belə, bu, ittifaqa üzvlüyə yol açmayacaq: "Gürcüstan-Qərb, Gürcüstan-Rusiya münasibətləri 2012-ci ildə İvanaşvilinin rəhbərliyi altında "Gürcü Arzusu" partiyası hakimiyyətə gələndən sonra nəzərəcarpacaq səviyyədə dəyişməyə başlamışdı. Yeni hakimiyyət maksimum şəkildə Qərb və Rusiya arasında balans saxlamağa çalışırdı. Bununla belə, Avropa İttifaqına inteqrasiya ilə bağlı işlər də dayanmırdı. Çünki Gürcüstan əhalisinin böyük əksəriyyəti Avropa İttifaqına üzv olmağa müsbət yanaşır. Abxaziya və Cənubi Osetiyanın müstəqilliyini tanıdığına görə isə Rusiyaya qarşı neqativ münasibət var idi. Bu münasibət bu gün də var. Yeni Avropa İttifaqının dəstəklədiyi Saakaşvili hakimiyyətinin sonradan "Gürcü Arzusu"na istəyi yanaşmasa da, əhalinin Avropaya meyilli olması səbəbi ilə Gürcüstan hakimiyyəti ilə işləyirdi. Bu proses Rusiya-Ukrayna müharibəsinin başlanmasına qədər da-

miyyət dəyişikliyi olduğu halda da Gürcüstanın hələ uzun illər namizəd qalacağını düşünürəm. Hətta gedişatdan asılı olaraq bu namizədlik ləğv de oluna bilər. O səbəbdən düşünürəm ki, "Gürcü Arzusu" çox çalışacaq ki, növbəti seçkilərdə üstünlüyünü qorusun və əvvəlki siyasətini bəzi korrektrlə davam etdirdir. Hakimiyyət dəyişəcəyi halda isə Rusiya nələrisə etməyi planlaşdıracaq. Buna nə şəkildə nail olacaq deyə bilmərəm. Amma o məlumdur ki, Rusiyanın əlində Gürcüstanı təhdid və şantaj edəcək etnik konflikt kartı artıq yoxdur. Yuxarıda dediyim kimi, separatçı rejimləri tanımaqla bu məsələni özü də istəmədən bir müddətlik dondurub. Başqa hansı yollarla təzyiq edəcəyini isə zaman göstərəcək".

Qavansir ABBASLI
"Yeni Musavat"

Azərbaycan qazının qiyməti bu il artacaq - proqnoz

Beynəlxalq Valyuta Fondu (BVF) 2029-cu ilə qədər Azərbaycan qazının 1 000 kubmetrinin orta qiymət üzrə proqnozunu açıqlayıb.

"APA-Economics" xəbər verir ki, bu, BVF-nin İcraiyyə Şurasının Azərbaycan hökuməti ilə IV maddə üzrə məsləhətləşmələrin yekunlarına əsaslanan qiymətləndirməsində (2023-cü ilin noyabr ayında aparılıb - İF) öz əksini tapıb.

Proqnoza əsasən, bu il Azərbaycan qazının 1 000 kubmetrinin orta qiyməti 393,1 ABŞ dolları təşkil edəcək, bu da 2023-cü ilin göstəricisi ilə müqayisədə 8,3 ABŞ dolları və ya 2,16% çoxdur.

Qeyd olunur ki, 2023-cü ildə Azərbaycan qazı kəskin ucuzlaşıb. Belə ki, ötən il bu göstərici 384,8 dollar səviyyəsində olub ki, bu da illik müqayisədə 355,2 dollar və ya 48% azalma deməkdir.

Bununla yanaşı, BVF gələn il qazın qiymətinin azalmasını, 2026-cı ildə isə yenidən artacağını gözləyir. Azərbaycan qazının qiyməti üzrə 2027-2028-ci illər üçün fond azalma dinamikasını proqnozlaşdırır.

Azərbaycan qazının qiymətinin illər üzrə dinamikası (BVF qiymətləndirməsinə əsasən):

İllər üzrə 2020 2021 2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028

Qazın güman edilən qiyməti (min kubmetr, ABŞ dolları) 173,5 368,1 740 384,8 393,1 291,7 362,6 322,6 319

Erməni tərəfi sistemli şəkildə xəbərlər tirajlayır - Azərbaycan Ordusu guya Qərbi Zəngəzura daxil olacaq. Halbuki sərhəddə döyüş yox, görüş var. Faktiki olaraq, delimitasiya danışıqları sərhəddə ikitərəfli qaydada aparılır. Di gəl, ötən həftə ABŞ Ermənistanında yaşayan vətəndaşlarına Azərbaycanla sərhədə getməmək barədə çağırış etməklə bu təbliğat maşını sanki daha da gücləndirdi. Erməni deputat Taquhi Tovmasyan isə Daxili İşlər Nazirliyinə müraciət edib ki, sərhədyanı ərazilər boşaldılsın, dövlət qurumları Basarkeçər və Çəmbərkəndi tərk edir, bunun izahatı verilsin. Sözsüz ki, sistemli xarakter daşıyan məlumatların tirajlanması, o cümlədən ABŞ və Fransadan "Azərbaycan hücumu hazırlaşır" tezislərinin eşidilməsi, sərhəddə təhlükə olduğunu yalandan demələri ssenarinin bir hissəsidir.

"Ermənistanın Azərbaycanla sərhədyanı əraziləri, demək olar ki, boşaldılır", - Tovmasyan belə deyib. Deputat sərhədyanı kəndlərdə dövlət strukturlarının bir-bir bağlandığını qeyd edib: "Həmin ərazilərdə yaşayan şəxslər mənə dedilər ki, Vardenis (Basarkeçər) və Çəmbərkəndə pasport xidmətləri dayandırılıb, məntəqələri bağlayıblar. Məlumat görə, bununla bağlı İrəvandan göstəriş verilib. Həmin bölgələrdə islahat, genişlənmə adı ilə dövlət strukturlarının mərkəzləri bir-bir bağlanır, ərazi boşaldılır".

Daha bir erməni deputatı Qarnik Danielyan da deyib ki, Mehridə birinci instansiya məhkəməsi, kadastr komitəsinin bölünməsi, notariat, xəstəxana, morq,

arxiv, bir sözle, dövlət qurumları bağlanıb. Deputat Mehridə bir çox müəssisələr fəaliyyətini dayandırdığı üçün insanların ətraf ərazilərə köçməyə başladığını bildirib: "Optimallaşdırma adı altında bu idarələr bir-bir bağlanır, nəticədə Mehri əhalisinin həyatı çətinləşir. Sıra haralardadır? İndi də uşaq bağçaları və məktəblər bağlanacaq? 2010-cu ildə tikilmiş 100-ə yaxın işçisi olan xəstəxana fəaliyyətini dayandırıb. Morq bağlıdır, insanlar ölümləri yerləşdirmək üçün Qafana getməlidirlər. Nəqliyyatın fəaliyyəti səngiyib, insanlar çətinlik çəkir. Yaşam şərtləri pisləşdiyi üçün bir çox ailələr ərazidən köçüb. Sərhədyanı ərazilərdə dövlət qurumlarının mərkəzləri bir-bir bağla-

İrəvanda panika: Mehri, Basarkeçər boşaldılır... - sərhəddə təxribat ssenarisi

Erməni deputatlar sərhədyanı ərazilərdə insanların köçməyə başladığı haqda həyəcan təbili çalır, ABŞ Xarici Əlaqələr Şurası bu il şərti sərhəddə eskalasiya gözləyir; analitiklər Qərbin və Ermənistanın hiyləsini açıqladılar

nır".

"Yeni Müsavat" qeyd edir ki, göründüyü kimi, erməni deputatlar sıraya düzülüblər. Hərçənd Azərbaycan-Ermənistan sərhədində sabitlik müşahidə olunur, hətta uzun müddətdir atəşkəs rejiminə riayət edilir. Diqqətçəkən məqam budur ki, sərhədyanı ərazilərdə əhali normal həyatına davam edir. Çıxarılan yalnız dövlət qurumlarıdır. Görünür, Bakıya sanksiya tətbiq etmək üçün işğalçı obrazı yaratmaq cəhdləri davam edir. Bu da şərti sərhəddə yeni münaqişə, hərbi toqquşmalar riski yaradır. Əgər eskalasiya olarsa, Azərbaycan Ordusu yeni strateji yüksəkliklərə nəzarət edəcək. Hazırda Qərb cəbhəsi maraqlıdır ki, şərti sərhəddə qarşıdurma baş versin. Bununla Ermənistanın Al mülki missiyası hesabat hazırlasın, patrul xidmətinin sayı artırılсын, Rusiya sərhədləri qoruya bilməməkdə ittiham edilsin, KTMT-dən çıxmaq barədə İrəvanda növbəti çağırışlar eşidilsin. Xüsusən NATO-nun regiona gələn nümayəndəsi Xavier Kolomina Ermənistanın alyansa yaxınlaşmaq istəklərindən məmnun olduqlarını deməklə, Rusiyanı qıcıqlandırdı. Zaxarova bu bəyanata kəskin reaksiya verdi. Kəsəsi, regionda strateji rəqabət güclənir, Ermənistanı

Rusiyanın orbitindən uzaqlaşdırmaq siyasəti dinamikləşir, ona təhlükəsizlik sahəsində vədlər verilir, bunun üçün də şərti sərhəddə lokal müharibə Qərbin maraqlarına uyğundur.

Analitik Elxan Şahinoğluna görə, Ermənistan Fransanın təhriki ilə İstisna istiqamətində Azərbaycan hərbiçilərinin mövqelərinə hücum edib yüksəkliklərə nəzarəti geri qaytarmaq istəyərsə, bunun Ermənistan üçün ağır nəticələri olacaq: "Birincisi, Azərbaycan Ordusu həmin yüksəkliklərin qarşı tərəfin nəzarətinə keçməməsi üçün dağıdıcı zərbələr endirəcək, pilotsuz uçuş aparatları yenidən işə düşəcək. İkincisi, 8 kəndimizlə bağlı danışıqları davam etdirməyə ehtiyac qalmayacaq, ordumuzun həmin kəndlərə daxil olmasına əngəl qalmayacaq. Üçüncüsü, Ermənistanın Qərbi Zəngəzuru itirmək təhlükəsi artacaq".

Politoloqun fikrincə, aydındır ki, Ermənistanın təxribat planı varsa, bundan əvvəl İrəvan dostları ilə birgə Azərbaycana qarşı dezinformasiya mexanizmini işə salacaq: "Yeni təxribat günü xəbər yayacaq ki, guya birinci atəş açan Azərbaycan hərbiçiləri olub və erməni hərbiçiləri bu səbəblə "ərazilərini" geri qaytarmağa çalışıblar. Bu

dezinformasiya Ermənistan və onun havadarlarına ona görə lazım olacaq ki, beynəlxalq aləmdə Azərbaycan qarşı sanksiya tətbiqini həyata keçirə bilsinlər. Strateji yüksəkliklərin geri qaytarılması Ermənistan üçün həyatı əhəmiyyət daşıyır. Çünki Azərbaycan Ordusu həmin yüksəkliklərdən Ermənistanın şəhərlərinə, hava limanlarına və yollarına nəzarət edir. Bu, Ermənistan hökumətini və generallarını ciddi narahat edir. Onlar bu haqda açıq danışıqlar masalar da, bilirlər ki, Azərbaycan danışıqlar yolu ilə həmin yüksəklikləri geri qaytarmayacaq". **Ekspert hesab edir ki, Paşinyan buna görə sülh sazişinin imzalanmasını yubadır:** "Çünki sülh sazişi də həmin yüksəkliklərin Ermənistanə təhvil verilməsini təmin etməyəcək. Ancaq Nikol Paşinyan onu da anlamalıdır ki, yüksəklikləri geri qaytarmaq avantürası ona və ölkəsinə baha başa gələcək".

Siyasi təhlilçi Asif Nərimanlı isə yada salır ki, ABŞ-ın Xarici Əlaqələr Şurası (CFR) Azərbaycan və Ermənistanı 2024-cü ildə müharibə ehtimalı olan ərazilərə daxil edib: "Qərb platformasında belə proqnozlar intensiv şəkildə irəli sürülür və daha çox "Azərbaycanın Ermənistanə hücumu" kontekstində

təqdim edilir. CFR-in proqnozu fonunda müəyyən ssenarilər təxmin etmək mümkündür: birinci ssenari Zəngəzur dəhlizi uğrunda müharibədir. Qərbdə daha çox bu ssenarinin üzərində dayanılır, hərçənd Azərbaycan beynəlxalq reaksiyanı nəzərə alaraq, bu istiqamətdə hərbi addım atmıyacaq. Bakı rəsmi İrəvanın Naxçıvana maneəsiz keçidin verilməsinə razı olacağı situasiyasının yaradılması məqsədilə Zəngəzur dəhlizi layihəsində alternativ marşrutların işə salınması, Ermənistanın "dalan ölkə" olaraq saxlanması planı üzrə hərəkət edir".

Siyasi şərhçinin sözlərinə görə, ikinci ssenari Qazağın 4 kəndinin azad edilməsidir: "Bakı və İrəvan arasında birbaşa təması həyata keçirən sərhədin delimitasiyası üzrə komissiyalarda aktual məsələ 8 kəndin taleyinin həll edilməsidir. Rəsmi Bakı anklav olmayan 4 kəndin - Qazağın Bağanis Ayrım, Qızıl Hacılı, Aşağı Əski-para və Xeyrimli kəndlərinin qaytarılmasını, anklav olan kəndlərin ikinci mərhələdə müzakirəsini təklif edir, lakin Ermənistan bu və ya digər formada prosesdən yayınır. Seçkidən sonra 4 kəndə nəzarətin bərpası istiqamətdə hərbi addımın atılması ssenarisi mümkün variantlardan biridir. Üçüncü ssenari Ermənistanın sərhədboyu ərazilərdə təxribat hücumlarına əl atmasıdır. Bu ssenaridə məqsəd hərbi üstünlük əldə etməkdən daha çox, siyasi prosesləri sərhəd eskalasiyası üzərindən idarə etməkdir. Rəsmi İrəvan Moskvanın "müttəfiqliyindən" imtina etmək və Qərbin "təhlükəsizlik çetini" altına sığınmaq məqsədilə Azərbaycanla eskalasiyaya getmək ssenarisini hələ də aktual olaraq saxlayır. Qarşıdakı dövrdə bu ssenarinin tətbiqi istisna edilməməlidir".

□ **Emil SALAMOĞLU,**
"Yeni Müsavat"

Bu ildən etibarən tibb üzrə orta ixtisas təhsili müəssisələrində (kolleclərdə) yeni ixtisas olacaq. Bu barədə təhsil eksperti Kamran Əsədov bildirib ki, yeni ixtisas optometriya adlanır və bu ixtisası bitirənlər oftalmoloq kimi fəaliyyət göstərəcək:

“Ölkədə tibbin bütün sahələri üzrə ixtisaslı mütəxəssislərə ehtiyac var. Düşünürəm ki, ali təhsil müəssisəsində də bu ixtisas olmalıdır. İndiyə qədər tibb üzrə orta ixtisas təhsili müəssisələrində mamalıq işi, tibbi profilaktika, tibb bacısı (qardaşı) işi, ortopedik stomatologiya, müalicə masajı, laboratoriya diaqnostikası, eczaçılıq ixtisasları üzrə kadr hazırlığı həyata keçirilib. Əmək bazarının tələbinə uyğun, kadrlar bacarıqlar üzrə hazırlanmalıdır. Əgər turizm işi, hətta stomatoloq da orta ixtisas müəssisəsində hazırlana bilər. Akademik bilik və bacarıqların tələb olduğu sahələr və ixtisaslar üzrə kadr hazırlığı ali təhsil müəssisələrində aparılmalıdır. Çox vaxt görürük, apteklərdə işləyirlər, amma təhsil almaıyırlar. Halbuki müştəriyə dərman preparatları barədə tövsiyə verirlər. Eynək təyin edirlər. Kimlərsə diş kabinetlərində ortopedik stomatologiya həyata keçirir. İnsanların səhhətinə birbaşa təsir göstərəcək peşələrdə təhsilsiz işçi olmamalıdır”.

Bu ildən etibarən tibb üzrə orta ixtisas təhsili müəssisələrində (kolleclərdə) yeni ixtisas olacaq. Son illərdə kolleclərə maraq artıb və dövlət bunun üçün bir sıra layihələr icra edir. Dünya təcrübəsində kollec təhsili mühüm yer tutur və bizdə universitetlərdə olan ixtisasların əksəri bir çox ölkələrdə kolleclərdə tədris olunur. Azərbaycanda daha hansı ixtisasları həm də kolleclərə vermək olar? Bunun üstünlükləri nədir?

Qeyd edək ki, elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev Milli Məclisdə “Ali təhsil haqqında” qanun layihəsi ilə bağlı keçirilən ictimai dinləmədə çıxışı zamanı deyib ki, orta ixti-

sas təhsili müəssisələri (kolleclər) əmək bazarı tərəfindən tam anlaşılmır. Buna görə də “Ali təhsil haqqında” qanun layihəsində kolleclərin ali təhsilin bir hissəsi kimi tanınması təşəbbüsü var. Bu gün əmək bazarında ali təhsilli şəxslərin iş tapmasında müəyyən çətinliklər yaşanır. Kollec məzunlarında bu problem daha dərinir.

Onu da qeyd edək ki, Azərbaycanda 3 xüsusi təyinatlı hərbi kollecın yaradılması barədə qərar da verilib. Bu, Prezident İlham Əliyevin gənclərin hərbi sahədə təhsil almasının təşviq edilməsi ilə bağlı tədbirlər haqqında fərmanında öz əksini tapıb. Fərmana görə, Nazirlər Kabineti peşəkar gizir heyətinin hazırlanması məqsədilə Bakı, Gəncə şəhərlərində və Naxçıvan Muxtar Respublikasında Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyinin strukturuna daxil olan Milli Müdafiə Universitetinin tabeliyində 3 xüsusi təyinatlı hərbi kolleci (bundan sonra - hərbi kollec) üç ay müddətində yaratmalı və bu barədə Azərbaycan Respublikasının Prezidentinə məlumat verməlidir. Hərbi kolleclərin fəaliyyətinin təşkili və zəruri infrastrukturun yaradılması məqsədilə 2023-cü il dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş Azərbaycan Prezidentinin ehtiyat fondundan Müdafiə Nazirliyinə ilkin olaraq 2 milyon manat məbləğinə vəsait ayrılır.

Təhsil eksperti Elşən Qafarov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”a dedi ki, dünya təhsil sistemindəki kolleclərlə bizim təhsil sistemində olan kolleclərin statusunda ciddi fərq var: “Dünya təhsil sistemində kolleclər bizim peşə məktəblərinin, peşə liseylə-

Kolleclərdə önəmli ixtisaslar yaradılır - yeniliklər

Ekspert: “İlk növbədə əmək bazarının tələbləri öyrənilməlidir”

rinin statusunu daşıyır. Dünya təhsil sistemində bizdə olduğu kimi, orta ixtisas ayrıca pillə deyil. Burada subbakalavr təhsili ali təhsilin birinci səviyyəsində həyata keçirilir. Orada ali təhsilin dörd səviyyəsi var. Subbakalavr, bakalavr, magistratura, doktorantura. Bizdə də 2018-ci ildən başlayaraq peşə təhsilində aparılan islahatlar öz nəticəsini verməkdədir. Hansı ki, bizdə yeni formada, yeni məzmununda peşə təlimi mərkəzləri yaradılıb. Fikrimcə, biz də dünya təhsil sistemində inteqrasiya olunaraq kolleclərlə bağlı qərar verməməliyik. Bunlar universitetlərə birləşdirilməlidir. Hesab edi-

rəm ki, ayrıca struktur olmalı deyil. Tibb sahəsində olan kollecləri saxlamaq olar. Bu gün tibb kolleclərinin sayı da azdır və tibb kollecləri üzrə orta ixtisaslı mütəxəssislərə çox geniş ehtiyac var. Xüsusilə də eczaçılıq sahəsində mütəxəssislərə çox ehtiyac var. Apteklərdə işləmək üçün orta ixtisaslı eczaçıların işləməsinə icazə verilir. Bu sahədə boşluğu ayrı-ayrı kurslar doldurur. Halbuki kursun verdiyi təhsil formal təhsil deyil. Əslində kursu bitirənlər tibb sahəsində işləyə bilməzlər. Ümumilikdə yeni ixtisasların əlavə edilməsi və yalnız tibb kolleclərində tələbə saylarının artırılması

əmək bazarında olan boşluğu aradan qaldırmağa xidmət edir”.

Ekspert əlavə edib ki, ilk növbədə əmək bazarının tələbləri öyrənilməlidir: “Bu gün ən çox tələb olunan kompüter ustalıdır, düzdür, peşə məktəblərində bu həyata keçirilir. Amma pedaqoji sahəyə aid bütün ixtisasların qəbulunu orta ixtisas müəssisələrində dayandırmaq lazımdır. Bu sahəyə aid kollecləri ali məktəblərdə subbakalavr səviyyəsinə qaldırmaq lazımdır. Pedaqoji sahədə bizdə kifayət qədər ali təhsil müəssisələri var. Onlar pedaqoji sahədə kadr hazırlığını həyata ke-

çirirlər. İndi yalnız tibb sahəsində kadr çatışmazlığı var ki, bu sahədə olan kollecləri saxlamaq olar və tələbə yerinin sayını da artırmaq olar”.

Tibb elmləri doktoru, professor Adil Qeybullayev deyib ki, həkimlərə müraciətə qədərki təcili tibbi yardım, xilasedicilər adı kurslarda qısamüddətli təhsil almaqla müəyyən təcrübə qazanır və veridşlərə yiyələnirlər. Həkimə qədərki yardım, xilasedici peşəsi konkret veridşlər sayəsində əldə olunan bacarıqlardır. Bu cür ixtisaslara yiyələnmək üçün ali məktəbdə təhsil almağa ehtiyac yoxdur. Bəlli bir savada, biliyə, bacarığa sahib insan qısamüddətli təhsil almaqla, təlim keçməklə bəzi peşələrə yiyələnmə bilər. Məsələn, eczaçı peşəsinə yiyələnmək üçün vacib deyil ki, mütləq ali təhsil alasan. Orta ixtisas təhsili müəssisələri də bu ixtisası tədris edə bilər və edirlər də. Elə peşələr var ki, orada ali təhsilə deyil, bacarıq və veridşlərə yiyələnmək əsasdır. Yetər ki, bunları tədris edəcək mütəxəssis, təcrübə üçün hərtərəfli imkanlar olsun. Optometriya da ali təhsil tələb etməyən ixtisasdır. Onun orta ixtisas təhsili müəssisəsində tədrisi, məncə, müsbət haldır”.

□ **Afaq MİRAYIQ, “Yeni Müsavat”**

Qarabağ Universitetinin Himayəçilər Şurası yaradılacaq

Qarabağ Universitetinin idarə olunma qaydaları açıqlanıb. APA xəbər verir ki, bu, Nazirlər Kabinetinin təsdiqlədiyi “Qarabağ Universitetinin Nizamnaməsi”ndə əksini tapıb.

Nizamnaməyə əsasən, universitetin ali idarəetmə orqanı Elmi Şura. Elmi Şuranın yaradılması, səlahiyyətləri və fəaliyyətinin təşkili qaydası bu nizamnamə və Elm və Təhsil Nazirliyinin təsdiq etdiyi müvafiq əsasnamə ilə müəyyən olunur.

Universitetin strateji inkişaf məsələləri üzrə idarəetmə orqanı ictimai əsaslarla fəaliyyət göstərən Himayəçilər Şurasıdır.

Himayəçilər Şurasının tərkibini azı 3 (üç) nəfər olmaqla nazirlik təsdiq edir. Himayəçilər Şurasının yaradıl-

ması, səlahiyyətləri və fəaliyyətinin təşkili qaydası bu nizamnamə və nazirliyin təsdiq etdiyi əsasnamə ilə müəyyən olunur.

Universitetdə tədris-metodiki işlərin həyata keçirilməsi üçün Himayəçilər Şurası tərəfindən Elmi-Metodiki Şura yaradılır. Elmi-Metodiki Şuranın yaradılması qaydası və səlahiyyətləri Himayəçilər Şurasının təsdiq

etdiyi əsasnamə ilə müəyyən olunur.

Universitetin cari fəaliyyətinə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifəyə təyin və vəzifədən azad etdiyi rektor rəhbərlik edir.

Rektor universitetin mənafeləri üçün vəzifələrini yerinə yetirərək vicdanla, peşəkar qaydada və məntiqə həsr etməyə, universitetin maraqlarına sadıq olmağa, onun maraqlarını öz maraqlarından üstün tutmağa, ehtiyatlı olmağa, qərarların qəbulu zamanı ədalətli və qərəzsiz olmağa, habelə adına xələl gətirə biləcək hərəkətlərə və çıxışlara yol verməməyə borcudur.

Universitetin 5 (beş) prorektoru var. Universitetin prorektorlarının sayı nazirliklə razılaşdırılmaqla dəyişdirilə bilər.

Prorektorlar universitetin rektorunun təqdimatı əsasında nazirlik tərəfindən vəzifəyə təyin və vəzifədən azad

edirlər. Rektor olmadıqda, universitetin fəaliyyətinə rəhbərliyi nazirliyin müəyyən etdiyi prorektor həyata keçirir.

Universitet təhsil kompleksi və kampus forma-

sında da fəaliyyət göstərə bilər. Universitetin strukturunda onun profilinə uyğun istehsal, klinik, elmi tədqiqat, yaradıcılıq müəssisəsi və təşkilatları yaradıla bilər.

Bu gün 20 dərəcə isti gözlənilir

Fevralın 8-nə gözlənilən hava proqnozu açıqlanıb. Milli Hidrometeorologiya Xidmətindən APA-ya verilən xəbərdə görə, Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı, əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Mülayim cənub-qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 5-9° isti, gündüz 15-20° isti olacaq. Atmosfer təzyiqi 758 mm cive sütunu olacaq. Nisbi rütubət 50-60% olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında havanın əsasən yağmursuz keçəcəyi gözlənilir. Aralıq duman olacaq. Mülayim qərb küləyi əsəcək.

Havanın temperaturu gecə 2-6° isti, gündüz 15-20° isti, dağlarda gecə 0-5° şaxta, gündüz 5-10° isti olacaq.

Ukrayna Hərbi Hava Qüvvələrinin məlumatına görə, fevralın 7-də Kiyev vilayətində partlayış səsləri eşidilib. “Kiyev yaxınlığında qanadlı raketlər var, hava hücumundan müdafiə sistemi işləyir”, - deyə Ukrayna hərbiçiləri məlumat yayıb. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, şəhər meri Vitali Kličko məlumatı təsdiqləyib. Onun sözlərinə görə, Kiyevdə hava hücumundan müdafiə sistemi mövcuddur. Hərbi Hava Qüvvələri əlavə edib ki, Xarkov ballistik silahlarla vurulur. Xarkov vilayəti administrasiyasının rəhbəri Oleq Sinequbov bildirib ki, Rusiya ordusu Xarkov vilayətinə azı 4 dəfə zərbə endirib. Kličko həmçinin hava zərbələri nəticəsində 9 nəfərin, o cümlədən hamilə qadının yaralandığını bildirib. Onun sözlərinə görə, yaralıların sayı artır.

Fevralın 7-si şəhər saat- la üzləşib və Kiyevə daha larından bütün Ukrayna uzun müddət yardım göstərəzisinə atılan 64 raket və müxtəlif tipli PUA-ların 44-ü məhv edilib. Ukrayna Hərbi Hava Qüvvələri məlumat yayıb. Bildirilib ki, Ukrayna ərazisinə 20 ədəd “Şahid” PUA-sı (15-i vurulub), 10 ədəd “Tu-95MS” strateji bombardmançı təyyarəsindən 29 ədəd X-101/X-555 qanadlı raketi (26-sı vurulub), “Tu-22M3” bom-

Kiyev və Xarkov atəş altında, ABŞ 61 milyardı yubadır...

Avropa Birliyinin verdiyi 50 milyard heç nəyi dəyişmir, Vaşinqton dəstək verməsə, Kiyev üçün çətin olacaq; lakin Bayden hərbi yardımın gecikməsində Trampı günahkar bilir - hərbi və siyasi analitiklərdən şərh

qanun layihəsi həttə baxılmaq üçün senata təqdim edilməyəcək. Niyə? Sadə bir səbəbdən: Donald Tramp!”, - deyə Bayden vurğulayıb. Bayden Ukrayna hərbi dəstək və ABŞ arsenallarının artırılması üçün 61,4 milyard dollar

onun üçün pisdir”, - Ağ Ev rəhbəri əlavə edib. Bəs bu yardımlar seçkiyə qədər təsdiqlənməyə bilərmə? Noyabrda ABŞ yeni prezidentini seçəcək. O vaxta qədər respublikaçıların əngəl olması Ukraynaya necə təsir göstərəcək?

Çin bankından Rusiya ilə bağlı gözlənilməz qərar

Çinin Rusiya ilə ticarət əməliyyatlarının maliyyələşməsini həyata keçirən ən böyük bankı olan Chouzhou Commercial Bank əməliyyatları dayandırılıb. Musavat.com xəbər verir ki, “Vedomosti” nəşrinin üç iş adamı, biznes assosiasiyaları və maliyyə məsləhətçilərinə istinadən yaydığı məlumata görə, bank müştərilərinə bu barədə xəbərdarlıq göndərilib.

Nəşrin həmsöhbətləri aydınlaşdırıblar ki, bankın menecerləri keçən həftə müştərilərinə maliyyə qurumunun Belarus və Rusiyadan olan bütün fiziki və hüquqi şəxslərlə münasibətləri dayandıracağı barədə məlumat veriblər. Şirkətlərdən birinin sahibi qəzetə bildirib ki, bankın qərarına görə, onun şirkətinin artıq bir neçə sövdələşməsi pozulub.

“Vedomosti” qeyd edir ki, ödənişlərin dayandırılması və Çin Yeni ilinin başlaması ilə əlaqədar logistikanın çökməsi demək olar ki, qaçılmazdır - mart ayına qədər mal ixrac etmək çətin olacaq. Qəzet iddia edir ki, Chouzhou nisbətən yumşaq uyğunluğu və qərargahının əlverişli coğrafi mövqeyinə görə Rusiya idxalçıları üçün əsas ban idi.

bardmançısından 4 ədəd X-22 qanadlı raketi, Qara dənizdən 3 ədəd “Kalibr” raketi (hamısı vurulub), 3 ədəd “İsgəndər” ballistik raketi, 5 ədəd “S-300” idarəolunan zenit raketi atılıb. Polşa və onun müttəfiqləri isə Rusiyanın uzunmənşilli aviasiyasının intensiv fəaliyyətləri səbəbi ilə döyüş təyyarələrini havaya qaldırıb. Polşa Silahlı Qüvvələrinin komandanlığı məlumat yayıb. “Xəbərdarlıq edirik ki, Polşa və müttəfiqlərin təyyarələri işə salınıb və bu, xüsusilə ölkənin cənub-şərq hissəsində səs-küy səviyyəsinin artmasına səbəb ola bilər”, - məlumatda deyilir.

Bu arada, Avropa Birliyinin Ukraynaya ayırdığı 50 milyard avro Kiyevin artan ehtiyacları üçün heç nədir. Avropa xoşagəlməz realıq-

ümüd edir ki, ABŞ Ukrayna-nın təminat sisteminin saxlanmasına əhəmiyyətli töhfə verəcək. Lakin ABŞ prezidenti Co Baydenin 60 milyard dollarlıq hərbi yardım paketini Konqresdən keçirə bilməməsi müharibədən əziyyət çəkən ölkəni hazırda çətin vəziyyətdə qoyur”, - nəşr bildirib.

ABŞ prezidenti Co Bayden bildirib ki, immiqrasiya islahatlarını Ukrayna, İsrail və Tayvana hərbi yardımla əlaqələndirən qanun layihəsi Donald Trampın siyasi təzyiqi altında dağılır. Konqresi sərhəd təhlükəsizliyini gücləndirmək və Ukraynaya yardım göstərmək üçün qanun qəbul etməyə çağıran prezident çıxışında qanunvericilərə səbirli olmağı tövsiyə edib. “Hər şey onu göstərir ki, bu

əlavə maliyyə istəyib. Onun administrasiyası təqdim edilən qanun layihəsi üzərində senatdakı demokratlar və respublikaçılarla uzun müddət işləyib.

Qanun layihəsi Ukrayna, İsrail və ABŞ-ın Hind-Sakit okean regionundakı tərəfdaşlarına təcili yardım və immiqrasiya islahatlarının maliyyələşdirilməsi ilə bağlıdır. Nümayəndələr Palatasının respublikaçı liderləri bir neçə gün əvvəl ikipartiyalı senatın qanun layihəsini rədd edəcəyini və yalnız İsrailə yardım göstərəcək qanun layihəsini səs verməyə çıxaracaqlarını bildiriblər. Bayden administrasiyası prezidentin qanun layihəsinin bu versiyasına veto qoyacağını bildirib. “Çünki Donald Tramp hesab edir ki, bu qanunun qəbulu siyasi baxımdan

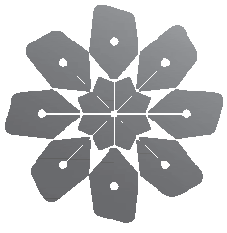
Hərbi ekspert Azad İsayadənin “Yeni Müsavat”a bildirdiyinə görə, Avropa İttifaqının ayırdığı vəsait maliyyədir, amma ABŞ təsdiqləyəcəyi 61 milyard dolları maliyyə şəklində deyil, həmin pula silah alaraq Ukraynaya göndərəcək: “İki dəstəyin fərqi bundan ibarətdir. Amerikanın silah-sursat ehtiyatı həddən çoxdur. Ona görə Avropa Birliyi Birləşmiş Ştatların yerini doldura bilməz. Lakin hazırkı vəziyyət kritik də deyil. Ağ Ev rəhbəri çalışır ki, Konqresdə olan bu problemi həll etsin. Sözsüz, Ukraynaya mənfi təsiri var, amma kritik şərait deyil. Yeni Kiyev hücum edə bilməsə də, hücumları dəf etmək gücünə malikdir”.

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədova isə hesab edir ki, bu vəsaitin təsdiqlənməsi yaz aylarına təsadüf edə bilər: “Tramp Rusiyanın istəklərini ifadə edir. Eləcə də amerikalılara göstərir ki, Bayden pulları Ukraynada israf edir, ölkənin daxili problemlərinə xərcləmək olardı. Bu da seçki dövründə gerginliyə səbəb olur. Seçki ili olmasaydı, Ukraynaya yardımların ayrılması gecikməzdi. Ancaq Avropa Birliyinin vəsaiti Amerikasız da döyüşləri davam etdirəməyə yetəcək. Almaniya və digər ölkələr də dəstəyi artırır. NATO üzv ölkələri birliyə çağırır. Demokratik qütb üçün bu məsələləri tez həll etmək çətindir. Amma Niderlandın da “F-16” qıncıları verəcəyini nəzərə alsaq, ABŞ-ın yardımları yubansa

Siyasi şərhçi Ramiyə Məmmədova isə hesab edir ki, bu vəsaitin təsdiqlənməsi yaz aylarına təsadüf edə bilər: “Tramp Rusiyanın istəklərini ifadə edir. Eləcə də amerikalılara göstərir ki, Bayden pulları Ukraynada israf edir, ölkənin daxili problemlərinə xərcləmək olardı. Bu da seçki dövründə gerginliyə səbəb olur. Seçki ili olmasaydı, Ukraynaya yardımların ayrılması gecikməzdi. Ancaq Avropa Birliyinin vəsaiti Amerikasız da döyüşləri davam etdirəməyə yetəcək. Almaniya və digər ölkələr də dəstəyi artırır. NATO üzv ölkələri birliyə çağırır. Demokratik qütb üçün bu məsələləri tez həll etmək çətindir. Amma Niderlandın da “F-16” qıncıları verəcəyini nəzərə alsaq, ABŞ-ın yardımları yubansa

belə, Ukrayna ərazilərini müdafiə edə biləcək. Ölkənin hərbi potensialı da var, Zelenski 800 min döyüşçü olduğunu açıqlayıb, “Bayraktar” zavodu tikiləcək, bir sözlə, rəsmi Kiyev yarıyolda qoyulmayacaq”. **Ekspert hesab edir ki, Rusiya artıq hücum edə bilmir, sadəcə, şəhərləri raketlərlə atəşə tutur:** “Rusiya qoşunları irəliləmir. Artilleriya sadəcə gedir ki, bu da yeni ərazilər tutmağa kömək etməyəcək. Bu gün Kiyev, Xarkov kimi şəhərləri raket zərbələri ilə atəşə tutmağın əhəmiyyəti yoxdur, bununla dinc insanlar əziyyət çəkir, başqa heç nə olmur”.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Uşaq və gənclərin fiziki-mənəvi inkişafı

Uşağın telefondan istifadəsini məhdudlaşdırarkən kəskin etirazla qarşılaşmamaq üçün təcridən həərəkət etmək vacibdir. Bu barədə rusiyalı müəllim və psixoloq Viktoriya Savkova danışır.

“Hər hansı qayda və məhdudiyyətlərin mərhələli şəkildə tətbiq edilməsi, uşağa bu barədə əvvəlcədən xəbərdarlıq edilməsi, qadağanın şərtlərinin dəqiqləşdirilməsi tövsiyə olunur. Əgər yeniyetməlik dövründə olan insandan danışırıqsa, ardıcıl və öncədən düşünülmüş formada davranmaq xüsusilə vacibdir. İzahat olmadan nəyisə məhdudlaşdırmaq olmaz”, - psixoloq vurğulayıb. Valideynlər unutmamalıdır ki, telefon şəxsi əşyadır və onu xəbərdarlıq etmədən götürmək uşağın şəxsi sərhədlərini pozmaq deməkdir.

“Telefonu niyə uşağdan götürməliyəm” sualını özünü nəzərə alaraq cavablandırma bilməlisiniz. “Ola bilsin ki, bu, uşağın tapşırığı yerinə yetirməkdən yayınması və ya onlayn oyunlara daha az vaxt sərf etməsi üçün lazımdır. İndi cavabınızı müsbət şəkildə yenidən formalaşdırmağa çalışın”, - deyir Savkova tövsiyə edib.

Cavab belə səslənə bilər: “Mən istəyirəm ki, uşağım daha çox gəzsin, məktəbdə və heyətdə dostları ilə daha çox ünsiyyətdə olsun, ailəsi ilə vaxt keçirsin”. Mütəxəssis belə qənaətə gəlib ki, bu formul bizə bütün pislərin mənbəyi kimi telefonu görməməyə imkan verəcək və uşağın düzgün inkişafına yönəldəcək.

Mütəxəssislər bildirir ki, uşaqlara mobil telefon verilməsinin fəsadları bu gündən çox, gələcəkdə hiss olunacaq. Məlumatlara görə, hazırda dünyada 4 milyarddan çox insan mobil telefon istifadəçidir. Qabaqcıl telefon markaları isə bir-biriləri ilə rəqabət fonunda daim inkişaf halındadır. Artıq elə bir zaman yetişib ki, bu gün alınan mobil telefon bir neçə ay sonra köhnə model sayılır. Çünki telefon istehsalı ilə məşğul olan şirkətlər tələbə uyğun olaraq daim yenilik axtarıb, bazara daha fərqli modellər çıxarırlar.

İngilis mütəxəssislər 18-29 yaşlı gənclər arasın-

da sorğu keçiriblər. Məlum olub ki, onlar hər gün 19 mətn mesaj, 113 qısa mesaj və 60 telefon zəngi edirlər (qəbul edirlər). Bu isə gün ərzində 7 saat telefonla zaman keçirmək deməkdir.

Məlumatlarda bildirilir ki, ağıllı telefonla uzun müddət yazışmaq insanın hisslərinin, bacarıqlarının getdikcə itməsinə səbəb olur. Eləcə də kalkulyator, əlyazmalar və digər bu kimi vəsaitləri də mobil telefonda daşımaq mümkündür. Bu isə insanda yaddaşın zəifləməsinə yol açır.

Araşdırmaya görə, ağıllı telefon istifadə edərək insan beyninin quruluşunu dəyişdirmək mümkündür. Sürix və Fribourg universitetlərinin araşdırma qrupu müəyyən edib ki, ağıllı mobil telefon istifadəçilərinin baş barmaqları ilə beyinləri arasında hissi bağlılıq var.

Türkiyəli professor Mehmet Yavuz bildirib ki, yol gedən zaman mobil telefonda naviqasiya etməkdə tez-tez istifadə etmək də beynin fəaliyyətini yavaşdır və beyin artıq düşünüb, ünvani tapmaq funksiyasından getdikcə məhrum olur.

Həmçinin məlumatlara görə, son illərdə insanlar arasında panikaya düşmə, depressiya, eləcə də Alzheimer və Parkinson kimi üzvi beyin xəstəlikləri qeyri-adi dərəcədə artıb. Şübhəsiz ki, bu vəziyyət körpə və uşaqlar üçün daha təhlükəlidir. Üstəlik, normaldan artıq mobil telefonla məşğul olan uşaqlarda diqqətsizlik sindromu yaranır.

Hamılə qadınların telefondan çox istifadə etməsi doğulacaq körpənin radiasiyaya məruz qalmasına səbəb ola bilər. Telefonun nə qədər radiasiya yaydığına öyrənmək üçün “Sar” dəyərində diqqət etmək lazımdır. “Sar” faizi aşağı olan telefonlar daha az radiasiya yayırlar.

Mobil telefonların uşaqlara təsiri MR görüntüləri ilə sübut olunub. Telefon danışmalarının uşaqlarda korteksə daha çox

təsir etdiyi aşkar edilmişdir. Yeni mobil telefonlardan 15 yaşından əvvəl istifadə etmək daha çox təsir edir. Çünki o yaşda uşaqların şəxsiyyətinin formalaşdığı dövrlərdir. Mobil telefonun istifadəsinin dəqiq bir yaşı yoxdur. Belə bir yaş qrupu müəyyənəlməmişdir. Ancaq kiçik yaşlarda uşaqlarda elektromagnit zonaların həssaslığı daha çox olur. Buna görə kiçik məktəblilərə mobil telefonların alınması məsləhət görülmür. Psixoloqların tövsiyəsini nəzərə alsaq, lazım olmadıqda uşaqlara telefon alınmamalıdır. Uşaqlar üçün cib telefonu çox zərərli bir əşyadır. Yeni yetmələrin bundan uzun müddət istifadəsinin nəticələrini hələ bilmirik. Əgər bu, çox vacib olarsa, uşağa, sadəcə, mesaj şəklinə istifadəsi uyğun görülməlidir. Böyük şəhərlərdə uşaqların cib telefonuna ehtiyacı ola bilər. Ancaq onun fiziki və mənəvi ziyanlarını düşünsək, kiçik məktəbli uşaqların çox da ehtiyacı yoxdur və mümkün qədər alınmamalıdır. Nə qədər gec istifadə etsələr o qədər faydalıdır. Ətraf mühit çox önəmlidir. Bəzən valideynlər bəhsə girir uşaqların yerinə. Ancaq mobil telefon valideynlərin bir zənginlik simvolu olmasıdır. Ailələr cəza və

mükafat sistemində də cib telefonundan istifadə edə bilərlər. Çünki ondan müəyyən qaydalara uyğun istifadə edilərsə, (məsələn, dərslərinin çıxış saatlarında valideynlərlə əlaqə saxlamaq üçün) çox da ciddi problemlər olmaz. Uşaqlara telefon almadan əvvəl ailə uşaqla bir şərt kəsməlidir. Müəyyən qaydalar çərçivəsində istifadəsinə icazə verilməlidir.

Ağlayaraq istəyən uşağa əsla cib telefonu alınmamalıdır. Bu zaman uşağa “bizim pulumuz yoxdur onu almağa” deyilməməlidir. Çünki bu zaman uşaq şüuraltı bunun onun haqqı olduğunu və valideynlərin telefonu ala bilməyəcəyini düşünür. Amma doğrusu, bunu uşağa izah etmək, hələ telefona ehtiyacı olmadığını ona başa salmaq lazımdır. Bəzən valideynlər pulumuz yoxdur deyər qısa izahat verirlər ki, bu da uşaq üçün yetərli bir cavab deyil. Bunu valideyn qərarlı bir şəkildə izah etməli və sözləndirilməlidir.

Amma uşaqların telefondan istifadə müddəti ilə bağlı mütəxəssis məsləhətləri də var. Azyaşlıların telefonlardan istifadəsi zamanı valideynlər müəyyən nüanslara diqqət etməlidir. 3 yaşa qədər uşaqlar 4 saat fasilə ilə gündə 30 dəqiqə, 7-8 yaşa qədər uşaqlar isə

gündə 3 dəfə 1 saat olmaqla telefondan istifadə edə bilərlər. 10 yaşa qədər uşaqların texnoloji vasitələrdən həddindən artıq istifadəsi daha ciddi fəsadlara gətirib çıxara bilər. Bununla bağlı uşaq bağçası, məktəblərdə

xüsusi təlimlərə ehtiyac var, uşaqlar elə kiçik yaşlarından bu barədə savadlanmalı, özləri də dərk etməlidirlər. Ən yaxşı yol isə valideynlərin uşaqları ilə daha çox praktik vaxt keçirməkdir.

gündə 3 dəfə 1 saat olmaqla telefondan istifadə edə bilərlər. 10 yaşa qədər uşaqların texnoloji vasitələrdən həddindən artıq istifadəsi daha ciddi fəsadlara gətirib çıxara bilər. Bununla bağlı uşaq bağçası, məktəblərdə

Uşaq və gənclər

ÜSAVAT
N 24 (8397) 8 fevral 2024

Uşaqlar telefondan istifadəni “ana bətnində öyrənir” ...

Telefona aludəçiliyin fəsadları yaxın illərdə üzə çıxacaq

Pakistanda partlayışlar: 28 ölü, 40 yaralı

Pakistanın Bəluçistan əyalətində iki partlayış baş verib.

Modern.az “Kommersant”-a istinadən xəbər verir ki, bu barədə yerli telekanal məlumat yayıb.

Nəticədə 28 nəfər ölüb, 40-dan çox insan yaralanıb. Partlayışlar Pakistan parlamentinin aşağı palatasına səhər keçiriləcək seçkilərdə iştirak edəcək namizədlərin ofisləri yaxınlığında baş verib.

İlk partlayış müstəqil namizəd Asfand Xan Kakarın ofisinin yaxınlığında baş verib, nəticədə 15 nəfər ölüb, 30-dan çox adam yaralanıb. Yaralıların əksəriyyətinin vəziyyəti ağırdır.

Seçkilər ərəfəsində ölkədə zorakılıq halları artıb. Xüsusilə yanvarın 31-də Hayber Paxtunxva əyalətində müstəqil namizəd Rehan Zeb Xan güllələnib. Pakistan Xalq Partiyasının namizədi Seyid Zülfiqar Əli Şah da hücumu məruz qalıb. Hakimiyyət səsvərmə zamanı təhlükəsizliyi təmin etmək üçün silahlı qüvvələrdən istifadə etmək qərarına gəlib.

ÜSAVAT

Son səhifə

N 23 (8397) 8 fevral 2024

İlon Maskın keçmiş işçiləri "SpaceX"-i gender ayrı-seçkiliyində suçlayır

ABS-in "SpaceX" şirkətinin keçmiş işçiləri onun rəhbərliyini gender ayrı-seçkiliyində və işçilərin qanunsuz olaraq işdən çıxarılmasında ittiham ediblər. Bu barədə Kaliforniya Mülki Hüquqlar Departamentinə göndərilmiş keçmiş işçilərin rəsmi şikayətlərinə istinadən məlumat yayılıb. Şirkətin yeddi keçmiş işçisinin iddialarına görə, rəhbərliyin hərəkətləri Kaliforniyanın Ədalətli Məşğulluq və Yaşayış Qanununu pozur, hansı ki, gender ayrı-seçkiliyi və ictimai yerlərdə korporativ problemləri qaldıran şəxslərə qarşı diskriminasiyanı qadağan edir. Departament iddiaçıların mövqeyi dəstəkləyərək, "SpaceX"-in cinayətləri ilə əlaqəli birləşən və hamının keçmiş işçilərə təminat ödəməli olacaq. Korporasiya yeni ittihamlarla bağlı şərh verməkdən imtina edib.

Ukraynada onlayn nikah daxil olmağa icazə verildi

Ukraynada ölkə sakinləri onlayn nikahla giro biləcəklər. Bu barədə rəqəmsal transformasiya naziri Mixail Fedorov məlumat verib. Onun sözlərinə görə, bunu "Diye" elektron dövlət xidmətləri servisinin istifadə etməklə həyata keçirmək mümkün olacaq. "Bu, bütün dünya üçün unikal olacaq. Bu, hərbiçilərimizin uzaqdan evlənməsinə şərait yaradacaq", - o bildirib.

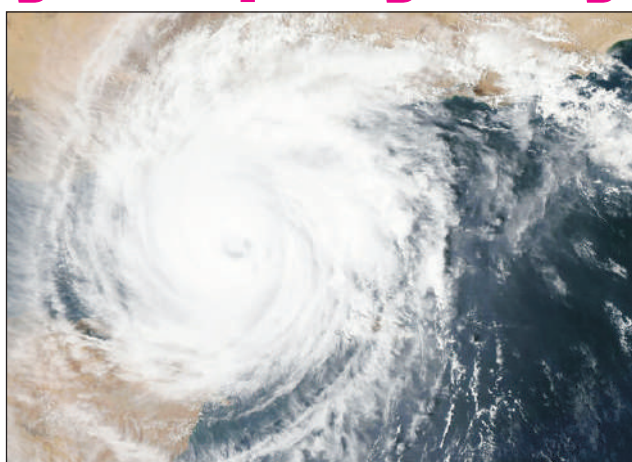
O, xidmətin təhlükəsiz olduğunu vurğulayıb. Hər şey video formatında həyata keçiriləcək.

Bu iki meyvə təzyiqi tez salır - professor

Arterial təzyiqi tez və effektiv salan 2 ərzaq var. Kardioloq Grant Şexan bu 2 giləmeyvəni açıqlayıb. "Nar və qusarmudu (aroniya) birləşən təzyiqə təsir edir. Bu meyvələr unikal hipotonik təsirlə malikdir. O qədər güclü təzyiqsahici təsiri var ki, aşağı təzyiqi olanlara qəti qadağandır. Bu meyvələrdə angiotenzini deaktiv edən, damarları daraldan maddə var. Təzyiqi salma təsirinə malik digər meyvələr - C vitamini ilə zəngin sitrus meyvələridir.

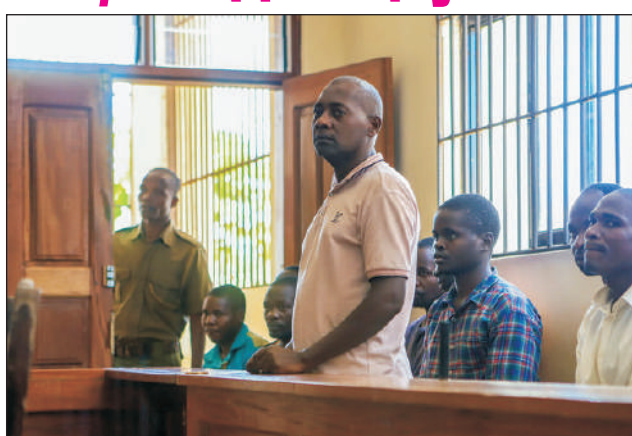
C vitamini damarların elastikliyinə bərpə edir, qanı durulaşdırır, nəticədə qan damarlarında yaxşı dövr edir və təzyiq normallaşır. Kaliy və maqniylə zəngin ispanaq və çuğundur da damar funksiyalarına yaxşı təsir edir. Təzyiq müalicəsi mütləq həkim tərəfindən təyin olunmalıdır".

İqlim dəyişikliyi səbəbindən güclü qasırğalar gözlənilir

Yer üzündəki iqlim dəyişikliyi səbəbindən çox güclü qasırğaların olacağı gözlənilir. Bu cür fəlakətləri təsnif etmək üçün yeni kategoriya ehtiyac yaranıb. Bu nəticəyə Lourens Berkli Milli Laboratoriyasının amerikalı klimatoloqları gəliblər. Mövcud Saffir-Simpson qasırğa şkalasına 1-dən (33-42 m/s) 5-ə (70 m/s-dən çox) qədər beş kategoriya daxildir.

Keniyalı keşiş 191 uşağı öldürüb

Kenianın Malindi şəhərində məhkəmə "Yaxşı xəbərlər" dini icmasının lideri Pol Makkenzi və onun 29 şərikinin 191 uşağın qətlinə ittiham edib. Məlumatla görə, təqsirləndirilən şəxslərin hamısı günahlarını etiraf ediblər. Prokuror bildirib ki, Makkenzi öz davamçılarına "cənnətə gedə bilmələri üçün özlərini və uşaqlarını ac saxlamağı" tapşırıb. Keşiş məzhəb üzvlərinə uşaqlarını məktəbə göndərməyi, xəstə olduqda xəstəxanaya getməyi qadağan edib və bu cür müəssisələri "şeytan yuvası" adlandırırıb.

İcmanın üzvləri Keniyanın şərqi qərbindəki Şakahola meşəsindəki uçqar yaşayış məntəqələrində yaşayıblar. Orada 400-ə yaxın cəsəd tapılıb. İnsanların aclıqdan öldüyü müəyyən edilib. Makkenziyə gəlincə o, ötən ilin aprelinde həbs edilib. Dekabrda keşiş 12 ay müddətinə azadlıqdan məhrum edilib. İş üzrə daha 29 təqsirləndirilən şəxs martın 7-də məhkəmə qarşısına çıxmalıdır.

Artıq Laurensa Laboratoriyasının alimləri Saffir-Simpson şkalası üzrə hipotetik 6-cı kategoriya (85m/s) təqdim ediblər. "Məqsədimiz riskin böyüklüyünü və global istiləşmə şəraitində qasırğaların gətirdikcə daha çox problemə çevriləcəyini diqqətə çəkməkdir", - deyə elmi işin müəlliflərindən biri Maykl Verner bildirib.

Tanımadığı evi səliqəyə sala bilən robot yaradılıb

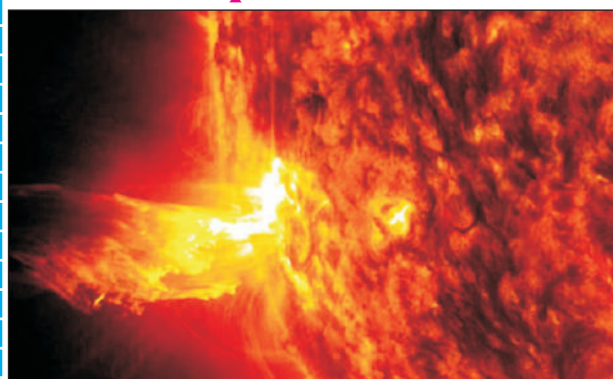
Nyu-York Universitetinin robototexniklər qrupu naməlum mühitdə obyektlərin tapılması və hərəkət etdirilməsi tapşırıqlarını yerinə yetirə bilən droid OK-robot hazırlayıb. Bu cür tapşırıqları yerinə yetirmək üçün mühəndislər vizual dil modelindən (VLM) istifadə ediblər. Bu, maşının lingvistik işarələrə əsasən müxtəlif obyektləri tanımaq, yəni verilmiş təsvirə uyğun olaraq obyektləri müəyyən etmək qabiliyyətinə əsaslanır.

Alimlər robotdan 170 tapşırığı yerinə yetirməsini istəyiblər. Sınaqların ilk mərhələsində maşının səmərəliliyi 58% təşkil edirdisə, sonradan onu 82%-ə çatdırmaq mümkün olub. Mütəxəssizlərin fikrincə, nəticələr VLM daha mürəkkəb robotlardan istifadənin mümkün olduğunu göstərir.

Bunları bilirsinizmi?

- Alimlərin fikrincə, IQ nə qədər yüksəkdirsə, bir o qədər çox xəyal qurursan.
- Filler tullana bilməyən yeganə məməlilərdir.
- Mədənin turşusu ülgüc bıçağını əridə bilər.
- Asqırdığınız zaman ürəyiniz də daxil olmaqla, bütün funksiyalarınız dayanır.
- Həyatınız boyu yatarkən təxminən 70 böcək və 10 hörümçək yeyirsiniz.
- Həddindən artıq asqırırsanız, həftə qabırğalarınızı da sındıra bilərsiniz.
- Çaxmaqlar kibritdən əvvəl icad edilib.
- Dış minası bədəninizin ən sərt hissəsidir.
- Zürafələrin səs telləri yoxdur.
- İnsan bədənində ən güclü əzələ dildir.
- Buqələmunların dili bədənlərindən iki dəfə uzundur.
- Sevdinin birinə baxanda göz bəbəkləri genişlənir.
- Bir qarışqa öz ağırlığının 50 qatını daşıya bilər.
- Kenqurular geriye doğru yeriyə bilməzlər.
- Yer üzünə hər il düşən yağının miqdarı bərabərdir.
- İnsanda qan damarlarının ümumi uzunluğu 150 min km-dir.
- Xəstəliklərin çoxu stressdən qaynaqlanır.
- Həddindən artıq stresli insanlar daha çətin öyrənirlər, çünki stress birbaşa beynin öyrənmə ilə bağlı hissəsinə təsir edir.
- Pişik sahibi olan insanların infarkt keçirmə riski 30% daha azdır.
- Həftə saniyədə 1 ədəd oxusanız belə, 1 trilyona qədər saymaq üçün 31 min 688 il vaxt lazımdır.
- Kanadada kran suyu şüşədəki sudan daha təmiz və sağlamdır.
- Göz məlii aşağıya doğru düşsə, yaponca, qulaq səviyyəsindədirsə, çinlidir, yuxarıya doğru düşsə, koreyalıdır.
- Dodaq boyası qədim Misirdə icad edilmişdir.
- Beyin bədən çəkinizin 2%-ni təşkil etsə də, bütün enerji ehtiyacınızın 20%-ni istifadə edir.
- Çox yatmaq və daimi yuxululuq depressiya əlamətidir.

Günəşdə güclü partlayış Sakit okeanın cənubunda rabitə əlaqəsini kəsib

Günəşdə M sinfinə aid güclü partlayış Sakit okeanın cənubunda geniş miqyasda qısa dalğalı radio rabitəsinin kəsilməsinə səbəb olub. Qeyd olunur ki, kosmik qasırğa Avstraliya və Cənub-Şərqi Asiya ölkələrinə təsir edib. Bölgədəki dənizçilər və radio həvəskarları partlayışın pik nöqtəsindən sonra bir saat ərzində 30 MHz-dən aşağı tezliklərdə signalın itməsini qeyd ediblər.

Radionun kəsilməsi günəş partlayışından cəmi səkkiz dəqiqə sonra Yere çatan rentgen və ultrabənövşəyi şüaların güclü impulsu ilə izah edilib. Bu şüalanma planetin ulduzun işıqlandırıldığı hissəsində Yer atmosferinin yuxarı qatını ionlaşdırıb. Bundan əlavə, Günəş saatda 400 kilometrə qədər sürətlə nəhəng plazma şleyfi yayıb. Bu maddə Yere çatarsa, maqnit sahəsində narahatlıq yarada və peyklərin işini poza bilər, həmçinin yüksək enliklərdə qütb parıltısı şəklində özünü göstərə bilər.

Uşaq və yeniyetmə yaşlarında yaranan xərçəng

Yalnız uşaq və yeniyetmə yaşlarında yaranan xərçəng növləri var. Onkoloq Yevgeni Çeremuşkin hazırda gənclər arasında ağciyər xərçənginin yaranacağını bildirib. "Adətən əvvəldən belə inanc var ki, xərçəng yaşlı xəstəliyidir. Lakin bədxassəli işlərin elə növləri var ki, məhz erkən yaşda asqarlanır, hətta "uşaq xərçəngi" deyilən növlər var.

Nefroblastoma - böyrək xərçəngi uşaq yaş üçün xarakterikdir. Eləcə də qan xərçəngi, limfomalar immun sistemini zədələyir. Sümük xərçəngi də uşaq və yeniyetmə yaşda yarana bilər, çünki bu yaşda uşaqlarda sümüklərdə böyümə mərhələsi gedir.

Yaşlı insanlar melanoma, mədə və ağciyər xərçəngindən müəyyən ətraf mühit amillərinə görə əziyyət çəkir. Amma maraqlı budur ki, hələ illərlə siqaret çəkmədən və yaşlanmadan indi gənc nəsilə ağciyər xərçəngi artmağa başlayıb", - o qeyd edib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: venimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAVİ: 1.500